

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.023.01.2022

Pan
prof. dr hab. n. med. Paweł Chęciński
Rektor
Akademii Nauk Stosowanych
im. Hipolita Cegielskiego w Gnieźnie
Uczelnia Państwowa

Akademia Nauk Stosowanych
im. Hipolita Cegielskiego w Gnieźnie
Uczelnia Państwowa
ul. Ks. Kard. Stefana Wyszyńskiego 38
62-200 Gniezno

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/086 – Funkcjonowanie państwowych wyższych szkół zawodowych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Akademia Nauk Stosowanych im. Hipolita Cegielskiego w Gnieźnie Uczelnia Państwowa ¹ , dawniej Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Hipolita Cegielskiego w Gnieźnie ² , a następnie Państwowa Szkoła Wyższa im. Hipolita Cegielskiego w Gnieźnie ³ , ul. Ks. Kard. Stefana Wyszyńskiego 38, 62-200 Gniezno
Kierownik jednostki kontrolowanej	Prof. dr hab. n. med. Paweł Chęciński, Rektor, od 1 września 2020 r. Funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił dr hab. Janusz Wiśniewski prof. ANS Gniezno, Rektor, od 1 września 2017 r. do 31 sierpnia 2020 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Dostosowanie działalności państwowej wyższej szkoły zawodowej do wymogów obowiązujących uregulowań prawnych i organizacyjnych w kontekście zachodzących zmian na rynku pracy. 2. Zapewnienie bazy naukowo-dydaktycznej dla realizacji kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów. 3. Gospodarowanie posiadanym majątkiem oraz środkami finansowymi.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2022 do dnia zakończenia kontroli (27 października), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontrolerzy	1) Aneta Kalinowska, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/104/2022 z 31 maja 2022 r. 2) Daniel Braciszewski, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/125/2022 z 20 lipca 2022 r.

(akta kontroli str. 1-7)

¹ Dalej: Akademia, Uczelnia albo ANS.

² Nazwa Uczelni obowiązywała do 31 lipca 2021 r., zmiana nastąpiła z dniem 1 sierpnia 2021 r. na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 25 maja 2021 r. w sprawie zmiany nazwy Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Hipolita Cegielskiego w Gnieźnie (Dz. U. poz. 968).

³ Nazwa Uczelni obowiązywała do 30 kwietnia 2022 r., zmiana na ANS nastąpiła z dniem 1 maja 2022 r. na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 17 marca 2022 r. w sprawie zmiany nazw niektórych publicznych uczelni zawodowych (Dz. U. poz. 638).

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Uczelnia dostosowała swoją organizację do wymogów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce⁶ i realizowała zadania wyznaczone dla uczelni zawodowych. ANS kształciła na kierunkach dostosowanych do potrzeb lokalnego rynku pracy. Prawidłowo i terminowo przyjęto Statut Akademii, jednak nie dopełniono ustawowego wymogu określenia w nim funkcji kierowniczych. Rektor powołał osoby na stanowiska kierownicze, przy czym w jednym przypadku wbrew przepisom art. 23 ust. 5 UPSWiN nastąpiło to bez uzgodnienia z Samorządem Studenckim. Radę Uczelni powołano zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce⁷ i UPSWiN, a jej członkowie byli prawidłowo wynagradzani. W Strategii rozwoju ANS wskazano cele strategiczne, jednak nie określono mierników/wskaźników realizacji tych celów, co uniemożliwiało rzetelną ocenę postępów, efektów i skuteczności zaplanowanych działań. Nauczyciele akademicki spełniali wymagania określone w art. 113 UPSWiN. Rektor nie określił kryteriów oceny okresowej oraz trybu i podmiotu dokonującego oceny okresowej, do czego był zobowiązany na podstawie art. 128 ust. 3 ww. ustawy. Ponadto w Akademii nie przeprowadzono ocen okresowych nauczycieli, co było niezgodne z art. 128 ust. 1 i ust. 2 UPSWiN. Państwowa Komisja Akredytacyjna wystawiła pozytywną ocenę programową jakości kształcenia w Uczelni.

NIK ocenia negatywnie działalność Akademii w danym obszarze z powodu wystąpienia m.in. następujących stanów nieprawidłowych:

- wykorzystywania niektórych obiektów budowlanych niezgodnie z przeznaczeniem,
- nieprawidłowego stanu technicznego i estetycznego części obiektów budowlanych,
- nieprzeprowadzania obowiązkowych kontroli okresowych niektórych obiektów budowlanych.
- niepełnego dostosowania bazy naukowo-dydaktycznej do potrzeb kształcenia wynikających z programów nauczania,
- niezapewnienia w pełni bezpiecznych i higienicznych warunków udostępniania i korzystania z wyposażenia technicznego.

Gospodarka finansowa Uczelni prowadzona była na podstawie prawidłowo opracowanych planów rzeczowo-finansowych. Otrzymane z tytułu subwencji i dotacji środki finansowe wydatkowane były na ogół zgodnie z przepisami prawa, decyzją lub umową. W jednym przypadku, część subwencji inwestycyjnej w kwocie 84,1 tys. zł została wydatkowana niezgodnie z przeznaczeniem. W Akademii podejmowano skuteczne działania w celu wyegzekwowania należności oraz prawidłowo udzielano ulg. Zrealizowane inwestycje i zakupy inwestycyjne zostały prawidłowo wykorzystane w działalności ANS. Roczne sprawozdania finansowe były badane przez firmę audytorską a zasady odpłatności za studia zostały ustalone zgodnie z obowiązującymi przepisami. W Uczelni na ogół prawidłowo wykorzystywano środki w ramach funduszy, jednak w dwóch latach przekroczono ustawowy limit wydatków na stypendia rektora. Pozostałe stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły: wykazywania w ewidencji księgowej przedawnionych należności w kwocie 22,4 tys. zł, nienaliczania odsetek od przeterminowanych należności na dzień bilansowy oraz nierzetelnego sporządzenia sprawozdań Rb-N i Rb-Z za lata 2019-2022. Ponadto stwierdzono dokonanie zapłaty za usługi o wartości 4,0 tys. zł, które nie zostały zrealizowane oraz nierzetelne sporządzenie dokumentacji w ramach postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 574, ze zm., dalej: UPSWiN.

⁷ Dz. U. poz. 1669, ze zm., dalej: PWU.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dostosowanie działalności państwowej wyższej szkoły zawodowej do wymogów obowiązujących uregulowań prawnych i organizacyjnych w kontekście zachodzących zmian na rynku pracy

Opis stanu faktycznego

1.1. Uczelnia została utworzona 1 lipca 2004 r.⁹, a po wejściu w życie przepisów UPSWiN terminowo dostosowano organizację ANS do wymogów ustawy. Zgodnie z przepisami określone zostały podstawowe zadania Uczelni, polegające m.in. na: kształceniu studentów w celu zdobywania i uzupełniania wiedzy oraz umiejętności niezbędnych w pracy zawodowej, prowadzeniu studiów podyplomowych, kursów i szkoleń w celu kształcenia nowych umiejętności, działaniu na rzecz społeczności lokalnych i regionalnych, stwarzaniu osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia i badań naukowych. W ANS realizowane było podstawowe zadanie przypisane uczelni zawodowej, za wyjątkiem prowadzenia studiów podyplomowych. Rektor wyjaśnił, że w 2019 r. wprowadził Regulamin studiów podyplomowych¹⁰, a następnie w 2020 r. ogłosił rekrutację kandydatów na studia podyplomowe na kierunek Analiza informacji¹¹, jednak ze względu na zbyt małą liczbę kandydatów studiów nie uruchomiono.

W związku z prowadzeniem kształcenia w zakresie nauk o zdrowiu¹² Uczelnia uczestniczyła, zgodnie z art. 11 ust. 4 UPSWiN, w sprawowaniu opieki medycznej w zakresie i formach określonych w przepisach o działalności leczniczej. Akademia świadczyła odpłatne usługi fizjoterapeutyczne na rzecz pacjentów¹³. Ponadto, jak wyjaśnił Rektor, studenci kierunków Pielęgniarstwo i Fizjoterapia realizowali zadania w zakresie sprawowania opieki medycznej poprzez udział w udzielaniu świadczeń zdrowotnych podczas obowiązkowych praktyk zawodowych w podmiotach wykonujących działalność leczniczą i odbywało się to pod bezpośrednim nadzorem osób wykonujących zawód medyczny.

Organizacja oraz zadania ANS zostały określone przez Senat Uczelni¹⁴ w Statucie¹⁵, który wszedł w życie 1 października 2019 r., tj. w terminie określonym w art. 227 ust. 1 PWU. Zachowano prawidłową procedurę uchwalenia dokumentu, tj. zgodnie z wymogami art. 34 ust. 2 UPSWiN przeprowadzono głosowanie w Senacie oraz zasięgnięto opinii Rady Uczelni¹⁶. Zmiany Statutu¹⁷ również dokonywane były z zachowaniem prawidłowej procedury.

⁸ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 czerwca 2004 r. w sprawie utworzenia Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Gnieźnie (Dz. U. Nr 150 poz. 1572).

¹⁰ Zarządzenie Rektora nr 61/2019 z 17 grudnia 2019 r. w sprawie: regulaminu studiów podyplomowych PWSZ im. H. Cegielskiego w Gnieźnie.

¹¹ Zarządzenie Rektora nr 2/2020 z 8 stycznia 2020 r.

¹² Prowadzono kształcenie na kierunkach: Pielęgniarstwo i Fizjoterapia.

¹³ W szczególności zabiegi hydroterapii, fizykoterapii, kinezyterapii, masaży, ćwiczeń rehabilitacyjnych i treningów funkcjonalnych. Usługi te realizowane były w pomieszczeniach Uczelni z wykorzystaniem zgromadzonych tam urządzeń i materiałów przez nauczyciela akademickiego zatrudnionego w ANS, z którym zawarto stosowną umowę w tym zakresie. W latach 2019-2022 łączny zysk Uczelni z tytułu świadczenia usług fizjoterapeutycznych wyniósł 67,3 tys. zł.

¹⁴ Dalej również: Senat.

¹⁵ Wprowadzony uchwałą Senatu nr 391/2019 z 12 czerwca 2019 r. w sprawie: uchwalenia Statutu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Hipolita Cegielskiego w Gnieźnie.

¹⁶ Nie było obowiązku zasięgnięcia opinii związków zawodowych, ponieważ w 2019 r. w Uczelni nie działał żaden związek zawodowy. Organizacja Zakładowa NSZZ „Solidarność” w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. H. Cegielskiego w Gnieźnie została zarejestrowana 20 stycznia 2021 r.

Zarządzeniem nr 31/2019 z 26 września 2019 r. Rektor wprowadził Regulamin organizacyjny Uczelni, w którym określono jej strukturę organizacyjną, podział zadań w ramach tej struktury oraz organizację i zasady działania administracji, stosownie do wymogów art. 23 ust. 3 UPSWiN. Zgodnie z obowiązkiem wynikającym z § 36 ust. 5 Statutu Regulamin był konsultowany z pracownikami ANS. Powyższe wymogi spełniał również Regulamin organizacyjny wprowadzony zarządzeniem Rektora nr 36/2021 z 7 maja 2021 r.

(akta kontroli str.1088-1126, 1134-1345)

1.2. W ANS funkcjonowała Rada Uczelni¹⁸, a sposób powołania pierwszej Rady i jej zadania określił Senat¹⁹, co było zgodne z art. 230 ust. 2 PWU. Senat powołał²⁰ do pierwszej Rady sześć osób, w tym trzy ze wspólnoty Uczelni i trzy spoza tego grona. W skład Rady wchodził również Przewodniczący Samorządu Studenckiego. Radę powołano z zachowaniem ustawowego terminu, tj. do 30 czerwca 2019 r., a jej kadencja trwała do 31 grudnia 2020 r., co było zgodne z wymogami art. 230 ust. 3 PWU. Senat określił, że za pracę w Radzie przysługuje członkowi miesięczne wynagrodzenie w wysokości 10%, a Przewodniczącemu Rady – w wysokości 20% minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej. Rada przyjęła regulamin określający tryb jej funkcjonowania uchwałą nr 2/2019 z 24 kwietnia 2019 r.

Przed upływem kadencji pierwszej Rady Senat powołał²¹ sześciu członków Rady na kadencję od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2024 r. oraz ustalił miesięczne wynagrodzenie członków w wysokości 30% minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej.

Tryb powołania zarówno pierwszej, jak i kolejnej Rady Uczelni był zgodny z wymogami ustawowymi oraz uregulowaniami wewnętrznymi. Rektor zgłosił w wymaganym terminie²² Przewodniczącemu Uczelnianej Komisji Wyborczej kandydatów na członków Rady wraz z wymaganymi zgodami kandydatów i oświadczeniami o spełnieniu warunków do kandydowania²³.

Szczegółowe badanie miesięcznego wynagrodzenia wszystkich członków Rady za okres od 2019 r. do 2022 r.²⁴ wykazało, że wypłaty realizowane były w wysokości ustalonej przez Senat i nie przekraczały poziomu 67% minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 137 ust. 2 UPSWiN.

(akta kontroli str. 1346-1357)

1.3. W latach 2019-2022 Rektor powoływał pracowników na stanowiska kierownicze, stosownie do wymogów art. 23 ust. 2 pkt 6 UPSWiN. Spośród trzech osób powołanych do pełnienia funkcji kierowniczej, do której zakresu obowiązków należą sprawy studenckie²⁵, w dwóch przypadkach zostało to uzgodnione z Samorządem Studenckim²⁶, natomiast w jednym przypadku przed powołaniem

¹⁷ Zmiany Statutu Uczelni wprowadzone były następującymi uchwałami Senatu: nr 401/2019 z 18 grudnia 2019 r., nr 404/2020 z 17 kwietnia 2020 r., nr 428/2021 z 12 marca 2021 r. i nr 455/2022 z 22 czerwca 2022 r.

¹⁸ Dalej również: Rada

¹⁹ Uchwała Senatu nr 368/2019 z 30 stycznia 2019 r. w sprawie: określenia sposobu powołania i zadań pierwszej Rady Uczelni w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. H. Cegielskiego w Gnieźnie na lata 2019-2020.

²⁰ Uchwała Senatu nr 370/2019 z 27 lutego 2019 r. w sprawie: powołania pierwszej Rady Uczelni w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. H. Cegielskiego w Gnieźnie na lata 2019-2020.

²¹ Uchwała Senatu nr 414/2020 z 18 grudnia 2020 r. w sprawie: powołania członków Rady Uczelni Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. H. Cegielskiego w Gnieźnie na kadencję od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2024 r., wyboru przewodniczącego Rady Uczelni oraz ustalenia wynagrodzenia członków Rady Uczelni.

²² Do 22 lutego 2019 r.

²³ Określonymi w art. 20 ust. 1 UPSWiN.

²⁴ Badaniem objęto listy płac za maj 2019 r. oraz kwiecień 2020, 2021 i 2022 r. a także ww. uchwały Senatu, w których określono wynagrodzenie członków Rady.

²⁵ Prorektor ds. studiów a po zmianie nazwy prorektor ds. studenckich.

²⁶ Dalej również: Samorząd

Prorektora ds. studenckich nie dokonano uzgodnienia. Zostało to opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W obowiązującym Statucie nie określono funkcji kierowniczych w ANS. Zostało to opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Osoby powołane w Akademii na stanowiska kierownicze złożyły oświadczenia lustracyjne²⁷, w sytuacji gdy, były do tego zobowiązane.

(akta kontroli str. 1358-1382)

1.4. W Uczelni obowiązywała Strategia rozwoju na lata 2012-2022²⁸, wprowadzona uchwałą Senatu nr 180/2012 z 5 stycznia 2012 r. Od tego czasu wraz ze zmianą kierunku rozwoju ANS dokument ten był aktualizowany, a jego ostateczną wersję zatwierdzono uchwałą Senatu nr 371/2019 z 27 lutego 2019 r. Przedłożony przez Rektora projekt nowej Strategii na lata 2022-2028 pozytywnie zaopiniowała Rada²⁹, a następnie Strategię uchwalił Senat³⁰. Tryb opracowania i wdrożenia dokumentu spełniał wymogi art. 18 ust. 1 pkt 1, art. 23 ust. 2 pkt 3 i art. 28 ust. 1 pkt 3 UPSWiN.

(akta kontroli str. 1383-1424)

1.5. W Strategii na lata 2012-2022 określono cele w zakresie edukacji, w tym dotyczące dostosowania oferty do zmieniających się potrzeb lokalnego rynku pracy i lokalnej społeczności. Sformułowano pięć następujących celów strategicznych: podnoszenie jakości kształcenia z nastawieniem na praktyczny aspekt nauczania, komplementarność oferty edukacyjnej w regionie oraz budowanie pozytywnego wizerunku Uczelni, doskonalenie zarządzania Akademią i jej zasobami, internacjonalizacja studiów, jedność miejsca oraz rozbudowa bazy materialnej. W Strategii na lata 2022-2028 liczba celów strategicznych została zwiększona do ośmiu, a ponadto w ramach każdego celu wyodrębniono działania lub cele częściowe.

W żadnej z ww. Strategii nie zostały określone mierniki/wskaźniki realizacji poszczególnych celów (zarówno strategicznych, jak i taktycznych lub częściowych), w tym ich wartości docelowe, co uniemożliwiało rzetelną ocenę postępów, efektów i skuteczności zaplanowanych działań oraz ocenę ryzyka nieosiągnięcia zaplanowanych celów. Zostało to szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W Uczelni dokonano oceny stopnia realizacji celów strategicznych oraz celów taktycznych na koniec okresu obowiązywania Strategii na lata 2012-2022. Sprawozdanie Rektora z realizacji Strategii zostało pozytywnie zaopiniowane przez Radę³¹ oraz zatwierdzone przez Senat³². Wynika z niego m.in., że w ramach celu strategicznego dotyczącego podnoszenia jakości kształcenia z nastawieniem na praktyczny aspekt nauczania nastąpił rozwój kadry dydaktycznej - trzech pracowników otrzymało tytuł profesora zwyczajnego, czterech – stopień doktora habilitowanego i trzech – tytuł doktora, a także zwiększyła się liczba pracowników zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy. Cel określony jako komplementarność oferty edukacyjnej w regionie oraz budowanie pozytywnego wizerunku Uczelni został zrealizowany częściowo, bowiem utworzono tylko część z założonych nowych kierunków studiów. W ramach celu dotyczącego

²⁷ Stosownie do art. 32 ust. 2 w związku art. 20 ust. 1 pkt 5 UPSWiN do pełnienia funkcji kierowniczych w uczelni może być powołana osoba, która w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. nie pracowała w organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 1633, ze zm.), nie pełniła w nich służby ani nie współpracowała z tymi organami.

²⁸ Dalej: Strategia na lata 2012-2022.

²⁹ Uchwała Rady Uczelni nr 27/2022 z 16 maja 2022 r. w sprawie: zaopiniowania Strategii Rozwoju Akademii Nauk Stosowanych im. H. Cegielskiego w Gnieźnie Uczelnia Państwowa na lata 2022-2028.

³⁰ Uchwała Senatu nr 451/2022 z 16 maja 2022 r.

³¹ Uchwała Rady nr 39/2022 z 21 czerwca 2022 r.

³² Uchwała Senatu nr 452/2022 z 22 czerwca 2022 r.

internacjonalizacji studiów nastąpił rozwój współpracy międzynarodowej z licznymi uczelniami i organizacjami zagranicznymi. Osiągnięto również założone cele w zakresie rozbudowy bazy materialnej dla praktycznej strony prowadzenia studiów zawodowych poprzez: rozwój i unowocześnienie bazy lokalowej, wyremontowanie budynku przeznaczonego na potrzeby Instytutu Nauk o Zdrowiu, udostępnienie Monoprofilowego Centrum Symulacji Medycznej³³, wyposażenie nowych laboratoriów dla kierunków technicznych.

(akta kontroli str. 1383-1427)

1.6. W okresie objętym kontrolą Akademia prowadziła kształcenie w pięciu spośród ośmiu dziedzin nauki określonych w załączniku do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych³⁴. W ANS kształcono studentów w dyscyplinach naukowych³⁵ zgodnie z klasyfikacją ustaloną w ww. rozporządzeniu. Uczelnia prowadziła kształcenie w ramach następujących instytutów:

- Instytut Nauk o Zdrowiu,
 - Instytut Informatyki i Telekomunikacji (funkcjonował do początku roku akademickiego 2020/2021),
 - Instytut Zarządzania i Transportu (jw.),
 - Instytut Inżynierii i Ochrony Środowiska (jw.),
 - Instytut Nauk Technicznych (funkcjonuje od początku roku akademickiego 2020/2021),
 - Instytut Nauk o Bezpieczeństwie (jw.),
- oraz w Filii Uczelni w Krotoszynie od 29 maja 2019 r.

Pozostałe jednostki organizacyjne ANS stanowiły: Akademickie Biuro Karier, Biblioteka i Archiwum.

(akta kontroli str. 1428-1436)

1.7. W okresie objętym kontrolą w ANS kształcono na studiach I stopnia na siedmiu kierunkach: Informatyka, Inżynieria środowiska, Technologia chemiczna, Transport, Zarządzanie i inżynieria produkcji, Pielęgniarstwo i Analityka bezpieczeństwa, oraz na jednolitych studiach magisterskich na kierunku Fizjoterapia. Uczelnia prowadziła tylko studia o profilu praktycznym.

W latach 2019-2022 w Akademii zostały uruchomione następujące kierunki studiów:

a) Analityka bezpieczeństwa – studia I stopnia o profilu praktycznym³⁶,
Inicjatywa uruchomienia kierunku wypłynęła od specjalistów z tej dziedziny, którzy zaproponowali program studiów stworzony w celu kompleksowego wykształcenia brakujących na rynku pracy fachowców. Kształcenie na kierunku zostało uruchomione od roku akademickiego 2020/2021.

b) Bezpieczeństwo wewnętrzne - studia I stopnia o profilu praktycznym³⁷,
Kierunek został uruchomiony jako odpowiedź na poszukiwanie w ANS studiów innych niż medyczne i inżynierskie. W latach akademickich 2019/2020 i 2020/2021 studia nie zostały uruchomione z uwagi na zbyt małą liczbę kandydatów.

³³ Dalej również: MCSM

³⁴ Dz. U. Nr 1818.

³⁵ Były to następujące dziedziny i dyscypliny naukowe: dziedzina nauk inżynierijno-technicznych, dyscypliny naukowe: informatyka techniczna i telekomunikacja, inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka, inżynieria lądowa i transport, dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych, dyscypliny naukowe: nauki chemiczne, matematyka, informatyka, dziedzina nauk społecznych, dyscypliny naukowe: nauki o zarządzaniu i jakości, nauki o bezpieczeństwie, dziedzina nauk medycznych i nauk o zdrowiu, dyscypliny naukowe: nauki o zdrowiu, nauki medyczne, nauki o kulturze fizycznej, dziedzina nauk humanistycznych, dyscypliny naukowe: historia, filozofia, językoznawstwo.

³⁶ Kierunek uruchomiony na podstawie uchwały Senatu nr 384/2019 z 29 maja 2019 r. i decyzji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 19 lipca 2019 r.

³⁷ Kierunek uruchomiony na podstawie uchwały Senatu nr 387/2019 z 12 czerwca 2019 r. i decyzji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 23 lipca 2019 r.

c) Pielęgniarstwo – utworzenie Filii Uczelni w Krotoszynie – studia stacjonarne I stopnia o profilu praktycznym³⁸,

Inicjatywa utworzenia Filii w Krotoszynie i uruchomienia kierunku Pielęgniarstwo było propozycją władz powiatu krotoszyńskiego, które w porozumieniu ze szpitalami szukały możliwości ułatwienia dostępu do kształcenia na kierunku pielęgniarstwo i pozyskania wykwalifikowanej kadry medycznej wśród lokalnej społeczności. Kształcenie jest prowadzone od semestru letniego roku akademickiego 2019/2020.

d) Prawo w biznesie – studia I stopnia o profilu praktycznym³⁹.

Pierwszy nabór został uruchomiony po otrzymaniu decyzji, jednak z uwagi na brak osób chętnych kształcenie w roku akademickim 2021/2022 nie zostało uruchomione. W okresie objętym kontrolą Akademia nie otrzymała odmowej decyzji w sprawie uruchomienia studiów i nie cofnięto Uczelni żadnego z pozwoleń na kształcenie.

(akta kontroli str. 1429-1431, 1437-1500)

1.8. ANS współpracowała z otoczeniem społeczno-gospodarczym a podstawą działań edukacyjnych, informacyjnych oraz promocyjnych realizowanych w ramach tej współpracy były cele określone w Strategii na lata 2012-2022.

W latach 2019-2022 Uczelnia podejmowała działania w sferze społeczno-kulturowej m.in. poprzez inicjatywy dotyczące różnorodnych form kształcenia na potrzeby lokalnej społeczności, takie jak np.:

- organizacja cyklicznych zajęć o charakterze warsztatowym i laboratoryjnym, w tym pokazów i warsztatów z zakresu udzielania pierwszej pomocy oraz fizyko i kinezyterapii dla uczniów szkół średnich z Gniezna i okolic,

- organizacja kursów przygotowawczych do matury z matematyki,

- prowadzenie zajęć wykładowych, warsztatowych i laboratoryjnych dla dzieci w ramach przedsięwzięcia „Akademia Młodego Inżyniera”,

- organizacja licznych szkoleń (np. szkolenie pt. Bezpieczne praktyki i środowisko).

Aktywność Uczelni obejmowała również organizację wydarzeń naukowych, w tym konferencji. 2 sierpnia 2021 r. ANS podpisała list intencyjny, będący początkiem współpracy z tworzonym w Gnieźnie centrum nauki i edukacji pod nazwą "Stolica eksperymentu"⁴⁰.

W sferze gospodarczej przejawem współpracy Akademii z lokalnym biznesem były m.in. wizyty studyjne i zajęcia praktyczne realizowane przez studentów w zakładach pracy.

ANS podejmowała również działania o charakterze społecznym, takie jak np. propagowanie idei oddawania krwi i szpiku kostnego poprzez udział w projekcie „Krewniacka PWSZtka” czy udział w akcji charytatywnej „Anielskie skrzydła”, w ramach której społeczność akademicka wspierała seniorów – podopiecznych Domu Pomocy Społecznej w Gnieźnie.

Ponadto, wspólnie ze Szpitalem Pomnik Chrztu Polski w Gnieźnie, Uczelnia zorganizowała uroczyste obchody Międzynarodowego Dnia Pielęgniarki i Dnia Położnej, które połączono z „czepkowaniem” studentów II roku Pielęgniarstwa.

W ramach akcji promujących zdrowie w jednym z lokalnych zakładów pracy studenci III i IV roku Fizjoterapii wykonywali pracownikom masaże, prowadzili gimnastykę

³⁸ Kierunek uruchomiony na podstawie zarządzenia Rektora nr 17/2019 z 29 maja 2019 r. w sprawie utworzenia w Krotoszynie filii Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. H. Cegielskiego w Gnieźnie, decyzji Ministra Zdrowia nr 79/V/2019 z 28 października 2019 r. wydanej po dokonaniu oceny przez Krajową Radę Akredytacyjną Szkół Pielęgniarek Położnych

³⁹ Kierunek uruchomiony na podstawie zarządzenia Rektora nr 26/2021 z 29 marca 2021 r. i decyzji Ministra Edukacji i Nauki z 20 lipca 2021 r.

⁴⁰ Jest to projekt edukacyjny, który ma przede wszystkim podnieść jakość kształcenia młodych ludzi z Gniezna i powiatu gnieźnieńskiego poprzez udostępnienie nowoczesnego, interaktywnego centrum edukacji, gdzie dzieci i młodzież będą mogły pogłębić wiedzę z zakresu programowania, robotyki, automatyki i innych nowoczesnych technologii.

ogólnousprawniającą, mierzyli grubość tkanki tłuszczowej oraz kontrolowali parametry życiowe.

(akta kontroli str. 1437-1449, 1509, 1510)

1.9. Spośród ośmiu kierunków kształcenia, prowadzonych w ANS w okresie objętym kontrolą cztery, tj. Pielęgniarstwo, Informatyka, Transport oraz Zarządzanie i inżynieria produkcji przygotowywały studentów do wykonywania zawodów uznanych za deficytowe na terenie powiatu gnieźnieńskiego. Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Gnieźnie w udzielonej NIK informacji⁴¹ wśród zawodów deficytowych, czyli takich, w których liczba wolnych miejsc pracy jest większa niż liczba osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców, wskazał m.in. następujące zawody⁴²: pielęgniarki i położne, graficy komputerowi, spedytorzy i logistycy, kierownicy ds. produkcji, technicy informatycy, administratorzy stron internetowych, projektanci i administratorzy baz danych, programiści. Jednocześnie wśród zawodów zrównoważonych, czyli takich, w których liczba wolnych miejsc jest zbliżona do liczby osób zainteresowanych podjęciem pracy wymieniono m.in. fizjoterapeutów i masażystów oraz inżynierów inżynierii środowiska, tj. zawody, do wykonywania których przygotowywani byli absolwenci kolejnych dwóch kierunków prowadzonych w ANS.

Uczelnia nie zawarła porozumienia o współpracy z Agencją Rozwoju Przemysłu i nie podpisała Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni.

(akta kontroli str. 1501-1508)

1.10. W latach 2019-2022 w Uczelni zlikwidowano następujące kierunki studiów:

- a) Elektronika i telekomunikacja (wygaszenie z dniem 30 września 2020 r.⁴³),
- b) Inżynieria środowiska (wygaszenie z dniem 26 lutego 2021 r.⁴⁴),

Wygaszenie powyższych kierunków nastąpiło w wyniku braku zainteresowania wśród kandydatów.

c) Fizjoterapia studia I stopnia – nabór trwał przez jeden rok akademicki, Wygaszenie kierunku nastąpiło z mocy ustawy z dnia 25 września 2015 r. o zawodzie fizjoterapeuty⁴⁵ wraz z ukończeniem studiów przez studentów (prowadzono jeden cykl kształcenia).

d) Filia w Krotoszynie kierunek Pielęgniarstwo.

Podczas kontroli NIK Uczelnia była w trakcie wygaszania kształcenia na tym kierunku i zamykania Filii⁴⁶. Jak wynikało z wyjaśnień Rektora, wyposażenie, które jest w budynkach Filii zostanie częściowo sprzedane Akademii Kaliskiej a częściowo przewiezione do ANS. Studenci natomiast otrzymali możliwość wyboru kontynuacji studiów w siedzibie Uczelni w Gnieźnie albo w Akademii Kaliskiej na tym samym kierunku i roku studiów w drodze procedury przeniesienia na inną uczelnię. Budynek, w którym ma siedzibę Filia nie stanowi własności ANS, obiekt ten został użyczony przez władze powiatu krotoszyńskiego. Proces ten dopiero się rozpoczął, dlatego nie ma możliwości określenia, w jakim zakresie studenci skorzystają z przedstawionych im możliwości.

Rektor wskazał również, że baza dydaktyczna po zlikwidowanych kierunkach inżynierskich jest nadal w posiadaniu ANS i jest wykorzystywana przez studentów innych kierunków, natomiast wyposażenie pracowni fizjoterapeutycznych jest

⁴¹ Informacja pozyskana na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK – pismo znak: PUP.II/0.072.6.4.2022.2-Q z dnia 17 sierpnia 2022 r.

⁴² Dotyczy danych za lata 2018-2022

⁴³ Kierunek zamknięto na podstawie zarządzenia Rektora nr 43/2020 z 8 czerwca 2020 r.

⁴⁴ Kierunek zamknięto na podstawie zarządzenia Rektora nr 14/2021 z 26 lutego 2021 r.

⁴⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 168, ze zm.

⁴⁶ Do przyczyn likwidacji Filii należały m.in.: utrudnienia w zapewnieniu kadry dydaktycznej związane ze znacznym oddaleniem od Gniezna i niewystarczającym połączeniem komunikacyjnym oraz brak własnej bazy lokalowej i możliwości zapewnienia studentom kierunku Pielęgniarstwo warunków kształcenia wymaganych przepisami prawa.

wykorzystywane przez studentów kierunku Fizjoterapia prowadzonych w formie studiów jednolitych magisterskich w Uczelni.

Spośród nauczycieli akademickich prowadzących wcześniej zajęcia na zlikwidowanych kierunkach większość pozostała w ANS kształcąc studentów na innych kierunkach, na tym samym kierunku, ale w innej lokalizacji (jak w przypadku Pielęgniarstwa prowadzonego w Filii w Krotoszynie) lub na tym samym kierunku, ale na studiach magisterskich (jak w przypadku Fizjoterapii studia I stopnia).

Łącznie 16 nauczycieli zakończyło pracę w Uczelni w związku z likwidacją kierunków studiów, z tego osiem osób przeszło na emeryturę.

(akta kontroli str. 1437-1500, 1509-1513)

1.11. Akademia nie prowadziła studiów wspólnie z inną uczelnią, we współpracy z organem nadającym uprawnienia do wykonywania zawodu, organizacją społeczną lub organem samorządu ani studiów dualnych. W 2019 r. ANS zawarła z podmiotem zewnętrznym (zakładem pracy) umowę, na podstawie której dwoje studentów kierunku Inżynieria Środowiska realizowało w zakładzie zajęcia praktyczne objęte programem studiów (wentylacja, klimatyzacja, kanalizacja). Ze względu na znikomy udział zajęć realizowanych w ramach ww. umowy w stosunku do łącznej liczby godzin wg programu studiów umowa nie miała charakteru studiów dualnych. Rektor wyjaśnił, że wobec braku możliwości dalszej realizacji treści kształcenia w zakładzie sprawa została zakończona, a kolejne starania Uczelni w zakresie organizacji studiów dualnych zostały przerwane przez ogłoszenie pandemii i związane z tym obostrzenia.

(akta kontroli str. 1437-1500)

1.12. Uczelnia monitorowała kariery zawodowe swoich absolwentów na podstawie raportów dostępnych w ogólnopolskim systemie monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych. Jak wyjaśnił Rektor, system ten jest dla ANS najbardziej wiarygodnym źródłem informacji, opartym na obiektywnych danych (z ZUS oraz z systemu POL-on) dotyczących wysokości zarobków absolwentów danej uczelni oraz stopnia ich zatrudnienia. Rektor podkreślił, że ANS wykazuje najmniejszy współczynnik bezrobocia wśród uczelni zawodowych. Wskazał również, że pomimo iż Uczelnia nie prowadzi oficjalnego monitoringu karier swoich absolwentów, to jednak promotorzy utrzymują zazwyczaj kontakt z absolwentami i znają ich losy zawodowe.

(akta kontroli str. 1437-1500, 1509, 1510)

1.13. Odnosząc się do badania opinii pracodawców o poziomie przygotowania zawodowego zatrudnionych absolwentów Uczelni Rektor wyjaśnił, że w latach 2019-2022 nie przeprowadzono takich badań, oraz że ANS nie posiada procedur w tym zakresie, jednak zważając na doświadczenie praktyczne wykładowców oraz sympatyków Akademii z branży biznesowej, do Uczelni przekazywane są zwrotne informacje potwierdzające zadowolenie z pracy absolwentów. Rektor wskazał, że wielu wykładowców w Instytucie Nauk o Zdrowiu to pracownicy gnieźnieńskich placówek medycznych, którzy w środowisku zawodowym współpracują z absolwentami Uczelni i nie mają zastrzeżeń w kwestii ich przygotowania zawodowego. Zdaniem Rektora liczba wpływających do ANS ofert pracy i jednocześnie praktycznie zerowy wskaźnik bezrobocia wśród absolwentów jest dla Uczelni największą satysfakcją. W Akademii powołano Komisję Senacką ds. Jakości Kształcenia, której członkiem jest dyrektor jednej z instytucji kultury, a ponadto realizowana była współpraca w licznych interesariuszami zewnętrznymi na podstawie porozumień i listów intencyjnych.

(akta kontroli str. 1437-1500)

1.14. Liczba zatrudnionych w Uczelni w latach: 2018, 2019, 2020 i 2021⁴⁷ pracowników niebędących nauczycielami akademickimi wynosiła odpowiednio: 38, 39, 41 i 43. W większości były to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy a ich udział w łącznej liczbie zatrudnionych pracowników niedydaktycznych w poszczególnych latach wynosił odpowiednio: 89%, 85%, 90% i 88%.

Pracownicy niebędący nauczycielami zajmowali m.in. stanowiska: kanclerza, kwestora, dyrektora zarządzającego, radcy prawnego. Najliczniejszą grupę stanowili referenci, pracownicy gospodarczy i specjaliści. Zatrudniano również kierowników działów i bibliotekarzy, a także inspektora ds. ochrony danych osobowych i pełnomocnika ds. ochrony informacji niejawnych.

(akta kontroli str. 1514, 1515)

1.15. W latach 2018-2020 liczba nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni systematycznie zwiększała się z poziomu 61 w 2018 r.⁴⁸, 63 w 2019 r. do 66 w 2020 r. Natomiast w 2021 r. nastąpił spadek liczby nauczycieli o 9%, tj. do poziomu 60. Rektor wyjaśnił, że wiązało się to m.in. z likwidacją kierunku Inżynieria środowiska w lutym 2021 r. i rozwiązaniem umów o pracę z kilkunastoma nauczycielami akademickimi. Wskazał również, że w przeliczeniu na etaty zatrudnienie w 2021 r. wzrosło (z 53,5 do 59,0), ponieważ część nauczycieli podjęła zatrudnienie w większym wymiarze niż wcześniej.

Dla większości nauczycieli ANS była podstawowym miejscem pracy, a ich udział w łącznej liczbie nauczycieli wynosił 56% w latach 2018-2020 i 70% w 2021 r.⁴⁹ W latach: 2018, 2019, 2020 i 2021 najwięcej było nauczycieli zatrudnionych na stanowisku adiunkta (odpowiednio: 29, 25, 29 i 27), a najmniej⁵⁰ – na stanowisku lektora (dwóch, trzech, trzech i trzech). Zatrudniano również profesorów (odpowiednio dziewięciu, ośmiu, ośmiu i pięciu), profesorów uczelni (14, 13, 11 i ośmiu), asystentów (jednego, dziewięciu 12 i dziewięciu) oraz instruktorów (sześciu, pięciu, trzech i ośmiu).

(akta kontroli str. 1516, 1517)

1.16. Spośród 60 nauczycieli akademickich zatrudnionych w 2022 r.⁵¹ Uczelnia była jedynym miejscem pracy dla 43 osób⁵² a sześć osób⁵³ posiadało dodatkowe zatrudnienie w ramach stosunku pracy u jednego pracodawcy lub prowadziło działalność gospodarczą. Dla pozostałych 11 nauczycieli⁵⁴ Uczelnia była dodatkowym miejscem zatrudnienia. Większość osób (45 spośród 60) zatrudniano w pełnym wymiarze czasu pracy.

(akta kontroli str. 1518, 1519)

1.17. Badaniem w zakresie spełniania przez nauczycieli akademickich wymagań określonych w art. 113 UPSWiN objęto dokumentację dotyczącą siedmiu⁵⁵ wybranych losowo osób, w tym: jednego profesora, dwóch profesorów uczelni, trzech adiunktów i jednego instruktora. Stwierdzono, że nauczyciele spełniali wymogi określone w ww. przepisie a w Uczelni w sposób prawidłowy i rzetelny zostało to zweryfikowane i udokumentowane.

(akta kontroli str. 1520)

1.18. W zakresie uregulowań dotyczących ocen okresowych nauczycieli akademickich w ANS obowiązywała uchwała Senatu nr 358/2018 z 24 września

⁴⁷ Według stanu na koniec roku.

⁴⁸ Według stanu na koniec roku.

⁴⁹ W latach 2018-2021 liczba nauczycieli, dla których Uczelnia była podstawowym miejscem pracy wynosiła odpowiednio: 34, 35, 37 i 42.

⁵⁰ Z wyjątkiem roku 2018, w którym najmniej było pracowników na stanowisku asystenta (jedna osoba).

⁵¹ Według stanu na 16 sierpnia 2022 r.

⁵² W tym: trzech profesorów, jeden profesor uczelni, 21 adiunktów, siedmiu asystentów, dwóch lektorów i dziewięciu instruktorów.

⁵³ W tym: jeden profesor, trzech profesorów uczelni, jeden adiunkt i jeden asystent.

⁵⁴ W tym: jeden profesor i po czterech profesorów uczelni i adiunktów.

⁵⁵ Stanowiło to 12% ogółu nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni wg stanu na 30 czerwca 2022 r.

2018 r. w sprawie zatwierdzenia arkuszy ocen pracowników dydaktycznych, na mocy której wprowadzono arkusze dla dwóch grup pracowników: posiadających tytuł magistra lub magistra inżyniera oraz posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego. W okresie od 2017 r. w Uczelni nie przeprowadzono żadnych ocen okresowych nauczycieli. Ponadto, Rektor nie określił kryteriów oceny okresowej dla poszczególnych grup pracowników i rodzajów stanowisk oraz trybu i podmiotu dokonującego oceny okresowej. Zostało to szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1521-1536, 1656-1663)

1.19. Uczelnia uzyskała 8 stycznia 2021 r. akredytację Ministra Zdrowia dla kierunku Pielęgniarstwo I stopnia na okres czterech lat. Na pozostałych kierunkach w latach 2019-2022 nie przeprowadzono ocen programowych jakości kształcenia. W roku akademickim 2022/2023 ANS będzie poddana ocenie na kierunkach Zarządzanie i inżynieria produkcji oraz Informatyka.

Z wyjaśnień Rektora wynikało, że stosownie do wymogu określonego w art. 28 ust. 1 pkt 6 UPSWiN Senat przeprowadzał ocenę funkcjonowania Uczelni na bieżąco w trakcie posiedzeń i dyskusji na temat aktualnych spraw dotyczących ANS oraz w związku z podejmowanymi uchwałami, m.in. w zakresie: uchwalenia Strategii rozwoju Uczelni i zaopiniowania sprawozdania z jej realizacji, utworzenia nowych kierunków studiów czy gospodarowania mieniem.

(akta kontroli str. 1088-1091, 1117-1120, 1428-1436)

1.20. W Akademii nie był prowadzony audyt wewnętrzny i nie zatrudniano audytora wewnętrznego. Kwoty ujętych w planach rzeczowo-finansowym przychodów i kosztów w latach 2019-2021 nie przekroczyły wysokości określonej w art. 274 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵⁶, tj. kwoty 40 000 tys. zł, dlatego Uczelnia nie była zobowiązana do prowadzenia audytu wewnętrznego.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Rektor powołał Prorektora ds. studenckich⁵⁷ bez uzgodnienia z Samorządem Studenckim, co było niezgodne z art. 23 ust. 5 UPSWiN oraz z postanowieniami § 40 ust. 3 Statutu Uczelni⁵⁸. Ww. przepis ustawy stanowi, że powołanie osoby do pełnienia funkcji kierowniczej, do której zakresu obowiązków należą sprawy studenckie, wymaga uzgodnienia z samorządem studenckim, a niezajęcie stanowiska przez samorząd w terminie wskazanym w statucie uważa się za wyrażenie zgody. Natomiast zgodnie z obowiązującym Statutem powołanie prorektora ds. studenckich wymaga uzgodnienia z Samorządem Studenckim a niezajęcie stanowiska przez Samorząd w terminie 14 dni od przedstawienia mu kandydatury uważa się za wyrażenie zgody. Prorektor ds. studenckich został powołany 1 września 2020 r. na kadencję od 1 września 2020 r. do 31 sierpnia 2024 r., natomiast pismo w tej sprawie do Samorządu zostało skierowane dopiero 16 września 2020 r. W odpowiedzi Samorząd wyraził w piśmie z 17 września 2020 r. zgodę na powołanie wskazanej osoby na ww. stanowisko. Rektor wyjaśnił, że pracownik, którego powołał na stanowisko Prorektora ds. studenckich sprawował już tę funkcję od 2019 r. i wówczas powołanie było pozytywnie zaopiniowane przez Samorząd⁵⁹. Dodał, że kiedy objął funkcję Rektora Uczelni (1 września 2020 r.) ze względów organizacyjnych i celem potwierdzenia wydał dokument z 1 września 2020 r., w którym powołał

⁵⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm., dalej: ufp.

⁵⁷ Dalej również: Prorektor.

⁵⁸ W tym czasie obowiązywał Statut wprowadzony uchwałą Senatu nr 404/2020 z 17 kwietnia 2020 r.

⁵⁹ W uchwale nr 8/2019 z 26 września 2019 r.

pracownika do pełnienia funkcji Prorektora ds. studenckich na kadencję czterech lat. Zdaniem Rektora, osoba ta była już wówczas pozytywnie zaopiniowana przez Samorząd, tylko dla dopełnienia formalności ponownie zwrócił się o taką opinię, a ta ze względu na czas urlopowy została wydana 17 września 2020 r.

NIK wskazuje, że powierzenie pracownikowi funkcji Prorektora ds. studenckich w 2019 r. nastąpiło na podstawie umowy o pracę zawartej na czas określony od 1 października 2019 r. do 30 września 2020 r. i w takim zakresie czasowym było przedmiotem opiniowania przez Samorząd Studencki. Natomiast w związku z planowanym powołaniem Prorektora na czteroletnią kadencję od 1 września 2020 r., które nastąpiło po zawarciu z pracownikiem aneksu zmieniającego umowę o pracę na zawartą na czas nieokreślony, Rektor był zobowiązany do uzgodnienia tego z Samorządem.

(akta kontroli str. 1358-1382)

2. W Statucie Uczelni nie określono funkcji kierowniczych, co było niezgodne z wymogami art. 34 ust. 1 pkt 6 UPSWiN. Przepis ten stanowi, że statut określa zasady organizacji i funkcjonowania uczelni, w szczególności m.in. funkcje kierownicze w uczelni.

Rektor wyjaśnił, że Statut został uchwalony przez Senat 12 czerwca 2019 r., a więc w okresie, kiedy nie sprawował jeszcze funkcji Rektora, a od tego czasu w Statucie zostały dokonane jedynie konieczne i niewielkie zmiany dotyczące m.in. wprowadzenia możliwości zdalnego trybu odbywania posiedzeń oraz związane ze zmianą nazwy Uczelni. Rektor oświadczył również, że trwają intensywne prace nad nowym Statutem i jedną z postulowanych zmian będzie wprowadzenie wykazu stanowisk kierowniczych.

NIK wskazuje, że od czasu objęcia funkcji Rektora, tj. od 1 września 2020 r. Statut był dwukrotnie zmieniany i była możliwość dostosowania jego treści do wymogów ustawowych.

(akta kontroli str. 1358-1382)

3. W przyjętych Strategiach rozwoju na lata 2012-2022 oraz na lata 2022-2028 nie zostały określone mierniki/wskaźniki realizacji poszczególnych celów (zarówno strategicznych, jak i taktycznych lub częściowych), w tym ich wartości docelowe. Strategie te nie zostały opracowane w sposób w pełni rzetelny, ponieważ brak ww. wskaźników uniemożliwiał ocenę postępów, efektów i skuteczności zaplanowanych działań oraz ocenę ryzyka nieosiągnięcia zaplanowanych celów.

Rektor wyjaśnił, że określenie w Strategii ilościowych wskaźników realizacji celów nie jest wymagane ustawowo. Wskazał również, że dokument ten jest uchwalany na wiele lat i powinien zawierać ogólne cele strategiczne oraz operacyjne a także wizję uczelni, a skonkretyzowanie poprzez wprowadzenie ilościowych wskaźników szybko spowodowałoby jego dezaktualizację.

NIK wskazuje, że wskaźniki powinny umożliwiać mierzenie postępów realizacji zadania/planu/działań względem określonych celów lub innych wyznaczników. Wybór wskaźników winien być powiązany z typem realizowanego przedsięwzięcia i planowanymi działaniami, gdyż zgodnie z pkt. II.B.6. załącznika do komunikatu w sprawie standardów kontroli zarządczej⁶⁰: a) cele i zadania należy określać jasno, b) ich wykonanie należy monitorować za pomocą wyznaczonych mierników, c) w jednostce nadrzędnej lub nadzorującej należy zapewnić odpowiedni system monitorowania realizacji celów i zadań przez jednostki podległe lub nadzorowane, d) zaleca się przeprowadzanie oceny realizacji celów i zadań uwzględniając kryterium oszczędności, efektywności i skuteczności. Jakkolwiek ww. komunikat w świetle treści art. 87 Konstytucji

⁶⁰ Komunikat Ministra Finansów Nr 23 z 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz. Urz. MF Nr 15, poz. 84).

Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.⁶¹ nie stanowi źródła prawa, to realizacja ujętych w nim standardów, zgodnych z międzynarodowymi, w myśl art. 69 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 ufp ma na celu zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, co należy do obowiązków kierownika jednostki.

(akta kontroli str. 1383-1427)

4. W Uczelni nie przeprowadzono ocen okresowych nauczycieli akademickich, co było niezgodne z art. 128 ust. 1 i 2 UPSWiN, które stanowią m.in., że: (1) nauczyciel akademicki, z wyjątkiem rektora, podlega ocenie okresowej, w szczególności w zakresie wykonywania obowiązków, o których mowa w art. 115, oraz przestrzegania przepisów o prawie autorskim i prawach pokrewnych, a także o własności przemysłowej, oraz że (2) ocena okresowa jest dokonywana nie rzadziej niż raz na cztery lata lub na wniosek rektora. Ponadto, Rektor nie określił kryteriów oceny okresowej dla poszczególnych grup pracowników i rodzajów stanowisk oraz trybu i podmiotu dokonującego oceny okresowej, do czego był zobowiązany na podstawie art. 128 ust. 3 UPSWiN.

Zgodnie z art. 255 PWU pierwsza ocena okresowa, o której mowa w art. 128 UPSWiN, miała być dokonana do końca roku poprzedzającego rok przeprowadzenia pierwszej ewaluacji jakości działalności naukowej, tj. do 31 grudnia 2021 r.⁶²

Wyjaśniając przyczyny nieprzeprowadzenia ocen Rektor zwrócił uwagę, że mocą rozporządzenia⁶³ normalne funkcjonowanie Uczelni zostało w istotny sposób ograniczone, a zgodnie z art. 51b ust. 5 pkt 1 UPSWiN w okresie ograniczenia funkcjonowania uczelni m.in. nie przeprowadza się ocen okresowych nauczycieli akademickich. Rektor przyznał, że rozporządzenie straciło moc z dniem 15 sierpnia 2021 r., jednak stan epidemii obowiązywał do 16 maja 2022 r., a stan zagrożenia epidemicznego trwa nadal. Zdaniem Rektora, w okresie sprawowania przez niego funkcji możliwość przeprowadzenia ocen podlegała istotnym ograniczeniom, a stan ten został zniesiony relatywnie niedawno i to w czasie kumulacji aktywności studentów i nauczycieli związanych z sesją egzaminacyjną. NIK wskazuje, że stan zagrożenia epidemicznego i realizacja innych zadań przypisanych nauczycielom nie mogą stanowić uzasadnienia dla braku realizacji ustawowego obowiązku dokonania ww. ocen. Potwierdzeniem słuszności tego stanowiska jest informacja Ministerstwa Edukacji i Nauki⁶⁴ opublikowana 18 sierpnia 2021 r., w której wskazano, że do 31 grudnia 2021 r. konieczna jest ocena okresowa nauczycieli akademickich.

(akta kontroli str. 1521-1536, 1656-1663)

OCENA CZĄSTKOWA

ANS dostosowała swoją działalność do wymogów obowiązujących uregulowań prawnych i organizacyjnych, a działania podejmowane w tym celu były na ogół realizowane zgodnie z obowiązującym prawem i terminowo. Prawidłowo przyjęto Statut Uczelni, który regulował zasady jej organizacji i funkcjonowania, jednak nie dopełniono ustawowego wymogu określenia w nim funkcji kierowniczych. Rada Uczelni została powołana zgodnie z przepisami ustaw PWU i UPSWiN, a jej członkowie byli prawidłowo wynagradzani. W Strategii rozwoju wskazano cele

⁶¹ Dz. U. Nr 78, poz. 483, ze zm.

⁶² Pierwsza ewaluacja jakości działalności naukowej miała pierwotnie obejmować lata 2017-2020 i rozpocząć się 1 stycznia 2021 r., jednak z uwagi na epidemię COVID-19 terminy te zostały zmienione – ewaluacją objęto lata 2017-2021, a miała się ona rozpocząć 1 stycznia 2022 r. (art. 324 PWU). W tym stanie rzeczy, pierwsze oceny okresowe, o których mowa w art. 128 UPSWiN, powinny zostać przeprowadzone do 31 grudnia 2021 r.

⁶³ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 25 lutego 2021 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania niektórych podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. poz. 363)

⁶⁴ Dalej również: Ministerstwo lub MEiN

strategiczne, jednak nie określono mierników/wskaźników realizacji tych celów. ANS realizowała zadania wyznaczone uczelniom zawodowym, kształcąc w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych zgodnie z ustaloną klasyfikacją i na kierunkach dostosowanych do potrzeb lokalnego rynku pracy. Rektor powołał osoby na stanowiska kierownicze, przy czym w jednym przypadku nastąpiło to bez uzgodnienia z Samorządem Studenckim. Nauczyciele akademicy spełniali wymagania określone w art. 113 UPSWIN. Rektor nie określił kryteriów oceny okresowej oraz trybu i podmiotu dokonującego oceny okresowej, a ponadto w Uczelni nie przeprowadzono ocen okresowych nauczycieli. ANS uzyskała pozytywną ocenę programową jakości kształcenia dokonaną przez Państwową Komisję Akredytacyjną.

OBSZAR

2. Zapewnienie bazy naukowo-dydaktycznej dla realizacji kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów

Opis stanu faktycznego

2.1. Na studia do Akademii przyjęto następującą liczbę studentów:

- na rok akademicki⁶⁵ 2018/2019 - 217⁶⁶, w tym: 155 na studia stacjonarne (116 na studia I stopnia⁶⁷ i 39 na jednolite studia magisterskie) oraz 62 na studia niestacjonarne I stopnia⁶⁸,
- na rok 2019/2020 - 175⁶⁹, w tym: 122 na studia stacjonarne (96 na studia I stopnia⁷⁰ i 26 na jednolite studia magisterskie) oraz 53 na studia niestacjonarne I stopnia⁷¹,
- na rok 2020/2021 - 203⁷², w tym: 155 na studia stacjonarne (135 na studia I stopnia⁷³ i 20 na jednolite studia magisterskie) oraz 48 na studia niestacjonarne I stopnia⁷⁴,
- na rok 2021/2022 - 169⁷⁵, w tym 137 na studia stacjonarne (121 na studia I stopnia⁷⁶ i 16 na jednolite studia magisterskie) oraz 32 na studia niestacjonarne I stopnia⁷⁷.

(akta kontroli str. 8-20)

Tendencja spadkowa w zakresie przyjęć studentów wystąpiła w przypadku następujących kierunków studiów:

- Informatyka: od 45 studentów przyjętych na rok 2018/2019 do 28 na rok 2019/2020⁷⁸ i po 35 na lata 2020/2021 i 2021/2022,
- Transport i logistyka: od 34 studentów przyjętych na rok 2020/2021 do 20 na rok 2021/2022⁷⁹,
- Zarządzanie i inżynieria produkcji: od 38 studentów przyjętych na rok 2018/2019 do 33 na rok 2019/2020 i po 30 na lata 2020/2021 i 2021/2022⁸⁰,

⁶⁵ Dalej również: rok

⁶⁶ W tym na poszczególne kierunki przyjęto następującą liczbę studentów: Informatyka I stopnia - 45, Transport i logistyka I stopnia - 24, Zarządzanie i inżynieria produkcji I stopnia - 38, Elektronika i telekomunikacja I stopnia - 5, Pielęgniarstwo - 66, Fizjoterapia jednolite studia magisterskie - 39.

⁶⁷ W tym: na studia z tytułem inżyniera - 57 i na studia z tytułem licencjata - 59.

⁶⁸ Studia z tytułem inżyniera

⁶⁹ W tym na poszczególne kierunki przyjęto następującą liczbę studentów: Informatyka I stopnia - 28, Transport i logistyka I stopnia - 27, Zarządzanie i inżynieria produkcji I stopnia - 33, Technologia chemiczna I stopnia - czterech, Pielęgniarstwo I stopnia - 57, Fizjoterapia jednolite studia magisterskie - 26.

⁷⁰ W tym: na studia z tytułem inżyniera - 39 i na studia z tytułem licencjata - 57

⁷¹ Studia z tytułem inżyniera.

⁷² W tym na poszczególne kierunki przyjęto następującą liczbę studentów: Informatyka I stopnia - 35, Transport i logistyka I stopnia - 34, Zarządzanie i inżynieria produkcji I stopnia - 30, Pielęgniarstwo I stopnia - 61, Fizjoterapia jednolite studia magisterskie - 20, Analityka Bezpieczeństwa I stopnia - 23.

⁷³ W tym: na studia z tytułem inżyniera - 74 i na studia z tytułem licencjata - 61.

⁷⁴ Studia z tytułem inżyniera.

⁷⁵ W tym na poszczególne kierunki przyjęto następującą liczbę studentów: Informatyka I stopnia - 35, Transport i logistyka I stopnia - 20, Zarządzanie i inżynieria produkcji - 30, Pielęgniarstwo I stopnia - 68, Fizjoterapia jednolite studia magisterskie - 16.

⁷⁶ W tym na studia z tytułem inżyniera - 53 i na studia z tytułem licencjata - 68.

⁷⁷ Studia z tytułem inżyniera.

⁷⁸ Na rok 2019/2020 przyjęto 15 studentów na studia niestacjonarne i 13 na studia stacjonarne.

⁷⁹ Na rok 2018/2019 przyjęto 24 studentów a na rok 2019/2020 - 14.

- Fizjoterapia⁸¹: od 39 studentów przyjętych na rok 2018/2019 poprzez 26 na rok 2019/2020, 20 na rok 2020/2021 i 16 na rok 2021/2022,
- Pielęgniarstwo: od 66 studentów przyjętych na rok 2018/2019 do 57 na rok 2019/2020⁸².

(akta kontroli str. 9-11, 16-17)

Według Rektora jedną z przyczyn tendencji spadkowych w zakresie ogólnej liczby przyjętych studentów była *silna konkurencja dużych ośrodków akademickich zlokalizowanych blisko Gniezna, tj. Poznania, Torunia, Bydgoszczy. Wybór uczelni o silnych tradycjach akademickich uwarunkowany był chęcią uzyskania liczącego się w środowisku pracodawców dyplomu i kontynuowania tradycji rodzinnych oraz dostępnością i częstotliwością połączeń kolejowych z dużymi miastami i podróżą trwającą ok. 40-50 minut*. Rektor wyjaśnił też, że *Akademia w większości przypadków nie jest uczelnią pierwszego wyboru, co oznacza, że studenci po roku ponownie próbują dostać się na swój wymarzony kierunek lub inną uczelnię*. Wskazał również na systemowe problemy związane z nauczaniem matematyki i w konsekwencji ograniczenie zainteresowania studiami inżynierskimi oraz zmianę zainteresowania młodzieży, która coraz częściej wybiera studia humanistyczne. Rektor stwierdził też, że w przypadku kierunku Informatyka zdaniem młodzieży *liczą się umiejętności, a nie dyplomy, stąd dużo młodych ludzi zaczyna swoją karierę zawodową już na etapie szkoły średniej i wybiera pracę w zawodzie korzystając z innych form kształcenia*.

(akta kontroli str. 894-898, 1039-1043)

Wzrost liczby studentów przyjętych w kolejnych latach odnotowano na następujących kierunkach studiów:

- Transport i logistyka: od 24 studentów przyjętych na rok 2018/2019 do 27 na rok 2019/2020 i 34 na rok 2020/2021,
- Pielęgniarstwo: od 57 studentów przyjętych na rok 2019/2020 do 61 na rok 2020/2021 i 68 na rok 2021/2022.

(akta kontroli str. 9, 17)

Akademia nie złożyła wniosku do ministra właściwego w sprawach szkolnictwa wyższego celem uzyskania zgody na zwiększenie ogólnej liczby osób, które uczelnia może przyjąć na studia stacjonarne na rok akademicki 2018/2019, powyżej 2% liczby studentów przyjętych na studia stacjonarne na poprzedni rok akademicki⁸³. Rektor wyjaśnił, że *obserwowana tendencja spadkowa liczby osób przyjmowanych w poprzednich latach akademickich, jak również procent studentów przyjętych, którzy ostatecznie nie podejmowali studiów, nie dawały żadnych podstaw by przyjąć, że rekrutacja w roku akademickim 2018/2019 będzie na poziomie przekraczającym liczbę osób przyjętych w roku akademickim 2017/2018 powyżej 2%*.

(akta kontroli str. 189, 894, 1039)

Liczba osób przyjętych na pierwszy rok studiów na lata 2018/2019 i 2021/2022 była zgodna z ustalonymi w tym zakresie przez Uczelnię limitami⁸⁴. W przypadku rekrutacji na lata 2019/2020 i 2020/2021 w Uczelni nie określano limitów przyjęć na studia. Kierownik Biura Rektora wyjaśniła, że *obowiązująca w tych latach ustawa*

⁸⁰ Spadek liczby studentów w trybie stacjonarnym odnotowano jedynie w przypadku roku akademickiego 2019/2020, kiedy przyjęto ośmiu studentów wobec 14 w roku akademickim 2018/2019.

⁸¹ Kierunek prowadzony tylko w formie studiów jednolitych magisterskich.

⁸² W roku akademickim 2019/2020 nie prowadzono rekrutacji na studia w formie niestacjonarnej.

⁸³ Limit, o którym mowa w § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 24 września 2014 r. w sprawie podejmowania decyzji dotyczącej zwiększenia ogólnej liczby osób, które uczelnia publiczna może przyjąć na studia stacjonarne na dany rok akademicki, powyżej 2% liczby studentów przyjętych na studia stacjonarne na poprzedni rok akademicki (Dz. U. z 2018 r. poz. 298 - utrata mocy: 1 października 2018 r.).

⁸⁴ Określonymi w uchwale Senatu nr 351/2018 z 28 maja 2018 r. oraz zarządzeniu Rektora nr 30/2021 z 19 kwietnia 2021 r.

Prawo o szkolnictwie wyższym nie przewidywało obowiązku ustanawiania limitów przyjęć dla kierunków, które były wykładane na Uczelni.

Na podstawie zarządzenia Rektora nr 31/2022 z 22 kwietnia 2022 r. w sprawie uchwalenia limitów przyjęć na studia w roku akademickim 2022/2023 zmniejszono limit przyjęć na kierunek Pielęgniarstwo do 50 osób (z 60 osób w roku 2021/2022). Rektor wyjaśnił, że było to spowodowane zaplanowaniem zajęć prowadzonych w Monoprofilowym Centrum Symulacji Medycznej dla sześciu grup po osiem osób, ograniczeniami związanymi z liczbą osób uprawnionych do prowadzenia zajęć oraz rozpoczęciem kształcenia studentów na II stopniu studiów z tytułem magistra.

(akta kontroli str. 8-20, 192-195)

2.2. W ANS liczba studentów w poszczególnych latach wynosiła:

- w roku 2018/2019 - 493⁸⁵, w tym 350 na studiach stacjonarnych (318 na studiach I stopnia i 32 na jednolitych studiach magisterskich) oraz 143 na studiach niestacjonarnych I stopnia,
- w roku 2019/2020 - 444⁸⁶, w tym 310 na studiach stacjonarnych (263 na studiach I stopnia i 47 na jednolitych studiach magisterskich) oraz 134 na studiach niestacjonarnych I stopnia,
- w roku 2020/2021 - 504⁸⁷, w tym 374 na studiach stacjonarnych (314 na studiach I stopnia i 60 na jednolitych studiach magisterskich) oraz 130 na studiach niestacjonarnych I stopnia,
- w roku 2021/2022 - 477⁸⁸, w tym 369 na studiach stacjonarnych (301 na studiach I stopnia i 68 na jednolitych studiach magisterskich) oraz 108 na studiach niestacjonarnych I stopnia.

(akta kontroli str. 21-30)

Tendencja spadkowa w zakresie liczby studentów wystąpiła w odniesieniu do następujących kierunków studiów:

- Informatyka: od 101 studentów w roku 2018/2019 do 77 w roku 2020/2021 (przy wzroście liczby studentów na studiach niestacjonarnych z 32 do 38),
- Transport i logistyka: od 63 studentów w roku 2019/2020 do 56 i 45 w latach 2020/2021 i 2021/2022 (spadek dotyczy obu form studiów),
- Zarządzanie i inżynieria produkcji: od 114 studentów w roku 2018/2019 do 109 i 97 w latach 2019/2020 i 2020/2021 i do 80 w roku 2021/2022 (zmniejszenie liczby studentów dotyczy obu form studiów),
- Fizjoterapia: od 72 w roku 2018/2019 do 58 i 60 w latach 2019/2020 i 2020/2021⁸⁹ i 68 w roku 2021/2022,
- Analityka bezpieczeństwa: w latach 2020/2021 i 2021/2022 kształciło się odpowiednio 22 i 14 studentów (tylko w formie stacjonarnej).

(akta kontroli str. 23-25, 29-30)

⁸⁵ W tym na poszczególnych kierunkach kształcono następującą liczbę studentów: Informatyka I stopnia - 101, Transport i logistyka I stopnia - 44, Zarządzanie i inżynieria produkcji I stopnia - 114, Elektronika i telekomunikacja I stopnia - trzech, Inżynieria środowiska I stopnia - pięciu, Technologia chemiczna I stopnia - jeden, Pielęgniarstwo I stopnia - 153, Fizjoterapia I stopnia - 40, Fizjoterapia jednolite studia magisterskie - 32.

⁸⁶ W tym na poszczególnych kierunkach kształcono następującą liczbę studentów: Informatyka I stopnia - 79, Transport i logistyka I stopnia - 63, Zarządzanie i inżynieria produkcji I stopnia - 109, Inżynieria środowiska I stopnia - pięciu, Technologia chemiczna I stopnia - czterech, Pielęgniarstwo I stopnia - 126, Fizjoterapia I stopnia - 11, Fizjoterapia jednolite studia magisterskie - 47.

⁸⁷ W tym na poszczególnych kierunkach kształcono następującą liczbę studentów: Informatyka I stopnia - 77, Transport i logistyka I stopnia - 56, Zarządzanie i inżynieria produkcji I stopnia - 97, Inżynieria środowiska I stopnia - dwóch, Technologia chemiczna I stopnia - trzech, Pielęgniarstwo I stopnia - 187, Fizjoterapia jednolite studia magisterskie - 60, Analityka bezpieczeństwa I stopnia - 22.

⁸⁸ W tym na poszczególnych kierunkach kształcono następującą liczbę studentów: Informatyka I stopnia - 86, Transport i logistyka I stopnia - 45, Zarządzanie i inżynieria produkcji I stopnia - 80, Technologia chemiczna I stopnia - trzech, Pielęgniarstwo I stopnia - 173, Fizjoterapia jednolite studia magisterskie - 68, Analityka bezpieczeństwa I stopnia - 14.

⁸⁹ Od roku akademickiego 2020/2021 kształcili się studenci tylko na studiach stacjonarnych.

Rektor wskazał na następujące powody spadku liczby studentów w Uczelni: *niż demograficzny, niskie bezrobocie i większe zainteresowanie podejmowaniem pracy łączonej ze studiami niestacjonarnymi, pandemia COVID-19 i ograniczenie akcji promocyjnych, poprawa połączeń komunikacyjnych z Poznaniem, co spowodowało, że duży ośrodek akademicki był postrzegany jako bardziej atrakcyjne miejsce studiowania.*

(akta kontroli str. 898-899, 1039-1043)

Liczba studentów kształcących się w Uczelni uległa zwiększeniu na kierunkach Transport i logistyka w roku akademickim 2019/2020 o 19 studentów (z 44 do 63) oraz Informatyka w roku 2021/2022 o dziewięć studentów (z 77 do 86). Natomiast na kierunku Pielęgniarstwo liczba studentów ulegała na przemian zwiększeniu i zmniejszeniu.

(akta kontroli str. 22, 24-25)

2.3. W Akademii nie wystąpiły przypadki, w których liczba studentów na studiach stacjonarnych byłaby niższa od liczby studentów na studiach niestacjonarnych, co było zgodne z art. 63 ust. 3 UPSWiN. Jedynie na dwóch nw. kierunkach relacja ta była odwrotna:

- Transport i logistyka: w latach 2018/2019 i 2019/2020 kształciło się odpowiednio 20 i 31 studentów na studiach stacjonarnych oraz 24 i 32 studentów na studiach niestacjonarnych,

- Zarządzanie i inżynieria produkcji: w latach od 2018/2019 do 2021/2022 kształciło się odpowiednio 45, 40, 29 i 35 studentów na studiach stacjonarnych oraz 69, 69, 68 i 45 studentów na studiach niestacjonarnych.

(akta kontroli str. 21-30, 1039-1043)

2.4. Liczba absolwentów Uczelni w latach akademickich 2018/2019, 2019/2020, 2020/2021 i 2021/2022⁹⁰ wynosiła odpowiednio: 134⁹¹, 93⁹², 92⁹³ i 78⁹⁴. W każdym roku najliczniejszą grupę stanowili studenci, którzy ukończyli studia stacjonarne I stopnia z tytułem licencjata, tj. odpowiednio 83, 43, 35 i 37 osób. Najmniej liczną grupę stanowili absolwenci studiów niestacjonarnych, odpowiednio: 27, 16, 37 i siedem osób. W tym gronie najwięcej było absolwentów studiów I stopnia z tytułem inżyniera, odpowiednio: 21, 36 i siedmiu (z wyjątkiem roku akademickiego 2019/2020⁹⁵).

(akta kontroli str. 31-38)

W okresie objętym kontrolą najwięcej absolwentów ukończyło następujące kierunki:

- Pielęgniarstwo I stopnia z tytułem licencjata – łącznie 176 (odpowiednio w poszczególnych latach akademickich: 62⁹⁶, 42, 35 i 37),

- Zarządzanie i inżynieria produkcji I stopnia z tytułem inżyniera – łącznie 86 (odpowiednio 25, 14, 28 i 19),

⁹⁰ W tym punkcie dane dotyczące roku akademickiego 2021/2022 podano wg stanu na 27 lipca 2022 r.

⁹¹ W tym na poszczególnych kierunkach zanotowano następującą liczbę absolwentów: Informatyka I stopnia - 14, Transport i logistyka I stopnia - pięciu, Zarządzanie i inżynieria produkcji I stopnia - 25, Inżynieria środowiska I stopnia - jeden, Pielęgniarstwo I stopnia - 62, Fizjoterapia I stopnia - 27.

⁹² W tym na poszczególnych kierunkach zanotowano następującą liczbę absolwentów: Elektronika i telekomunikacja I stopnia - jeden, Informatyka I stopnia - 11, Transport i logistyka I stopnia - 12, Zarządzanie i inżynieria produkcji I stopnia - 14, Inżynieria środowiska I stopnia - trzech, Pielęgniarstwo I stopnia - 42, Fizjoterapia I stopnia - 10.

⁹³ W tym na poszczególnych kierunkach zanotowano następującą liczbę absolwentów: Informatyka I stopnia - 19, Transport i logistyka I stopnia - siedmiu, Zarządzanie i inżynieria produkcji I stopnia - 28, Pielęgniarstwo I stopnia - 35, Fizjoterapia I stopnia - jeden.

⁹⁴ W tym na poszczególnych kierunkach zanotowano następującą liczbę absolwentów: Informatyka I stopnia - 14, Transport i logistyka I stopnia - ośmiu, Zarządzanie i inżynieria produkcji I stopnia - 19, Pielęgniarstwo I stopnia - 37.

⁹⁵ Z wyjątkiem roku akademickiego 2019/2020, w którym najwięcej było absolwentów studiów I stopnia z tytułem licencjata (dziewięć osób).

⁹⁶ Tylko w roku akademickim 2018/2019 byli absolwenci na studiach niestacjonarnych w liczbie sześciu osób.

- Informatyka I stopnia z tytułem inżyniera – łącznie 58 (odpowiednio 14, 11, 19 i 14).

Natomiast Fizjoterapię I stopnia z tytułem licencjata w roku akademickim 2018/2019 ukończyło 27 studentów, w latach 2019/2020 i 2020/2021 odpowiednio tylko 10 i jedna osoba, a w roku akademickim 2021/2022 nie odnotowano absolwentów⁹⁷.

(akta kontroli str. 35-38)

Odnosząc się do spadku liczby absolwentów Rektor wyjaśnił, że nowo powstałe kierunki studiów nie zapełniają luki, ponieważ jedne kierunki są wygaszane, czyli spada liczba studentów i absolwentów (np. Elektronika i telekomunikacja, Inżynieria środowiska, Technologia chemiczna), a inne kierunki nie zdołały jeszcze zapełnić ich miejsca (pierwsi absolwenci na kierunku Analityka bezpieczeństwa będą w 2024 r., a Fizjoterapia z tytułem magistra - w 2023 r.). W przypadku kierunku Fizjoterapia spadek liczby absolwentów był naturalną konsekwencją zakończenia możliwości kształcenia na studiach I stopnia i rozpoczęcia kształcenia w trybie jednolitych studiów magisterskich.

(akta kontroli str. 899-900, 1039-1043)

W latach 2019-2022 (do 30 czerwca) skreślono z listy studentów 389 osób, w tym w roku 2019/2020 – 128, 2020/2021 – 143 a w 2021/2022 – 118. Największa liczba skreśleń dotyczyła kierunków: Pielęgniarstwo (67 tryb stacjonarny), Zarządzanie i inżynieria produkcji (59, tryb niestacjonarny), Informatyka (49, tryb niestacjonarny), a także Transport i logistyka (41, tryb niestacjonarny).

Rektor wyjaśnił, że 50% skreśleń następuje w ciągu I roku studiów z powodu: niepodjęcia studiów na Uczelni, rezygnacji w ciągu pierwszego i drugiego semestru, nieuzyskania zaliczenia semestru, gdy celem było wyłącznie uzyskanie legitymacji i zaświadczenia o statusie studenta, a nie uczestniczenie w zajęciach. Natomiast skreślenia studentów na wyższych rocznikach były spowodowane nieuzyskaniem zaliczenia semestru i niezłożeniem w terminie pracy dyplomowej, mimo skorzystania z regulaminowych możliwości wydłużenia tego terminu. Wyjaśnił też, że studentom, którym zależy na ukończeniu studiów, Uczelnia wznawia studia na ostatnim semestrze, na którym otrzymali rejestrację, bądź na semestrze wskazanym przez Dyrektora Instytutu.

(akta kontroli str. 698-700, 704, 1039)

2.5. W okresie objętym kontrolą wartość środków trwałych Uczelni na koniec poszczególnych lat wynosiła odpowiednio: 44 609,2 tys. zł, 45 375,7 tys. zł, 46 320,5 tys. zł, 50 820,9 tys. zł i 51 427,3 tys. zł⁹⁸. W latach 2019-2022 ANS sprzedała środki trwałe o wartości odpowiednio: 50,4 tys. zł (0,12% wartości środków trwałych ogółem), 18,7 tys. zł (0,04%), 7,8 tys. zł (0,02%) i 0 zł. Natomiast wartość zakupionych w poszczególnych latach środków trwałych wyniosła odpowiednio: 832,9 tys. zł (1,84%), 973,4 tys. zł (2,11%), 2 248,7 tys. zł (4,43%) i 606,4 tys. zł (1,17%)⁹⁹.

(akta kontroli str. 39)

2.6. Uczelnia dysponowała wg stanu na 18 sierpnia 2022 r.:

- 20 salami wykładowymi, w tym 16 w Gnieźnie¹⁰⁰ i czterema w Filii w Krotoszynie¹⁰¹,
- 15 salami laboratoryjnymi, w tym 14 w Gnieźnie¹⁰² i jedną w Filii w Krotoszynie¹⁰³,

⁹⁷ Wg stanu na 27 lipca 2022 r.

⁹⁸ Wg stanu na koniec I półrocza

⁹⁹ W latach 2018 – 2021 największy przyrost odnotowano w grupie: grunty, Maszyny, urządzenia, aparaty ogólnego zastosowania techniczne, maszyny (gr. 4 i 5), a także inne środki trwałe.

¹⁰⁰ W tym: sześć sal na 20-30 miejsc i pięć sal na 31-60 miejsc

¹⁰¹ W tym trzy z liczbą miejsc poniżej 20

¹⁰² W tym trzy z liczbą miejsc poniżej 10 i 11 z liczbą miejsc od 11 do 20

¹⁰³ Z liczbą miejsc od 11 do 20

- 24 pracownikami specjalistycznymi w Gnieźnie¹⁰⁴.

(akta kontroli str. 40-42)

2.7. W wyniku przeprowadzonej na zlecenie NIK¹⁰⁵ kontroli, Komendant Powiatowy Państwowej Straży Pożarnej ustalił, że w skontrolowanych obiektach dydaktycznych¹⁰⁶ Akademii spełnione zostały warunki ochrony przeciwpożarowej określone w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej¹⁰⁷.

(akta kontroli str. 933-935)

Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Gnieźnie¹⁰⁸ w wyniku przeprowadzonej na zlecenie NIK¹⁰⁹ kontroli 11 budynków Akademii ustalił, że sześć obiektów budowlanych utrzymywanych było w należyтым stanie technicznym i nie stwierdzono w nich usterek uniemożliwiających ich dalszą eksploatację. PINB będzie prowadził dalsze postępowania w stosunku do trzech obiektów w związku ze zmianą sposobu ich użytkowania. Trzy obiekty poddane kontroli były nieużytkowane. Opis ustaleń PINB w zakresie stwierdzonych nieprawidłowości został zawarty w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 905-924, 936-1029, 1055-1056)

2.8. W okresie objętym kontrolą Akademia udostępniała obiekty podmiotom zewnętrznym (w tym komercyjnym) na podstawie obowiązujących: trzech umów użyczenia¹¹⁰, 21 porozumień w zakresie refaktury mediów¹¹¹, ośmiu umów krótkookresowych¹¹² i 95 umów wieloletnich¹¹³.

(akta kontroli str. 207-213, 354-358, 685-687, 1039)

Przychody Uczelni z tytułu najmu nieruchomości wynosiły w latach: 2019, 2020, 2021 i 2022 (do 30 czerwca) odpowiednio: 855,86 tys. zł, 816,67 tys. zł, 972,14 tys. zł i 573,49 tys. zł. Koszty utrzymania wynajmowanych powierzchni przedstawiały się następująco: 498,41 tys. zł, 577,86 tys. zł, 516,42 tys. zł i 573,49 tys. zł, zatem zysk Uczelni wynosił odpowiednio: 357,46 tys. zł, 238,82 tys. zł, 455, 72 tys. zł i 299,99 tys. zł.

(akta kontroli str. 207-213, 267-274)

Stan należności z tytułu najmu nieruchomości podmiotom zewnętrznym na koniec 2019, 2020, 2021 r. oraz na koniec I półrocza 2022 r. wynosił odpowiednio: 122,42 tys. zł, 113,76 tys. zł, 85,18 tys. zł i 136,14 tys. zł, w tym stan należności przeterminowanych: 55,81 tys. zł, 43,53 tys. zł, 10,55 tys. zł i 26,13 tys. zł.

(akta kontroli str. 207-226, 267-274, 617-679)

Akademia posiadała na koniec: 2019, 2020, 2021 r. oraz na koniec I półrocza 2022 r. należności sporne z tytułu umów najmu z 12 podmiotami zewnętrznymi w wysokości odpowiednio: 49,52 tys. zł, 60,98 tys. zł, 60,22 tys. zł i 60,22 tys. zł. W przypadku dziewięciu kontrahentów należności zostały uznane w trakcie kontroli NIK za nieściągalne a w jednym przypadku za przedawnione i wyśięgowano je z ewidencji bilansowej, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 207-226, 380-539, 1044-1045)

¹⁰⁴ W tym 17 poniżej 10 miejsc i siedem z przeznaczeniem od 11 do 20 osób

¹⁰⁵ Na podstawie art. 12 pkt 1 i 3 ustawy o NIK

¹⁰⁶ Budynki nr 3, 4, 5 i 6 przy ul. Wrzesińskiej 43-55 oraz budynek przy ul. Słowackiego 45/47.

¹⁰⁷ Dz. U. z 2022 r., poz. 2057.

¹⁰⁸ Dalej: PINB.

¹⁰⁹ Na podstawie art. 12 pkt 1 i 3 ustawy o NIK.

¹¹⁰ W tym dwie umowy ważne do 31 grudnia 2022 r.

¹¹¹ W tym 16 ważnych w okresie prowadzenia czynności kontrolnych (cztery obowiązywały do 2019 r. i jedna do 2021 r.). Umowy najmu zawarte z Miastem Gniezno, a Uczelnia wystawia fakturę podmiotowi zewnętrznemu za korzystanie z mediów (po wcześniejszym opłaceniu zużycia wg stanu licznika).

¹¹² Żadna z tych umów już nie obowiązywała w trakcie kontroli (trzy zawarte na 2019 r., jedna na 2020 r., dwie na 2021 r., jedna na okres 2021/2022 i jedna na 2022 r.)

¹¹³ 69 umów było zawartych przed 1 stycznia 2019 r. Z 95 umów: 16 przestało obowiązywać przed rozpoczęciem czynności kontrolnych, sześć jest zawartych na czas nieokreślony, 72 obowiązuje do 31 grudnia 2022 r. i jedna do 30 kwietnia 2024 r. (umowa dzierżawy włókien światłowodowych).

Na podstawie szczegółowego badania umów najmu nieruchomości¹¹⁴ ustalono, że zabezpieczono w nich właściwie interes Uczelni, prawidłowo i terminowo rozliczano te umowy, czynsze podlegały corocznej waloryzacji a Uczelnia na bieżąco monitorowała zaległości oraz prowadziła windykację.

(akta kontroli str. 614, 1057-1060)

Akademia ustalała co roku cenę za najem nieruchomości w drodze zarządzeń Rektora¹¹⁵. W okresie pandemii COVID-19 Rektor wydał zarządzenia¹¹⁶, na mocy których zmniejszono stawki czynszu w okresie od 1 kwietnia do 31 maja 2020 r. o 90% dla wszystkich najemców, a dodatkowo od 1 kwietnia do 30 czerwca 2020 r. zwolniono z czynszu w 100% najemców punktów gastronomicznych, właścicieli automatów spożywczych i punktu ksero. W czasie ww. pandemii nie wystąpiły przypadki rozwiązywania umów z najemcami, ale odnotowano dwa przypadki rozłożenia na raty zaległości z tytułu najmu pomieszczeń na wnioski przedsiębiorców¹¹⁷. W okresie zawieszenia prowadzenia nauczania stacjonarnego baza naukowo-dydaktyczna nie była wykorzystywana przez Uczelnię na inne cele, tj. niezwiązane z kształceniem.

(akta kontroli str. 196-206, 688-697, 700, 866-868)

W Akademii nie wprowadzono regulacji wewnętrznych w zakresie obejmującym udostępnianie nieruchomości. Rektor wyjaśnił, że w tym stanie rzeczy nie widzi potrzeby wprowadzania dodatkowych regulacji. Ponadto przekazał, że Uczelnia nie przeprowadzała kontroli przedmiotu najmu. Pracownicy na bieżąco monitorowali stan wynajmowanych nieruchomości, ponieważ raz w miesiącu spisywali stan liczników (energia elektryczna, woda).

(akta kontroli str. 354-358, 615, 685-687, 698-704, 1039)

2.9. W okresie objętym kontrolą Akademia wynajmowała od siedmiu podmiotów¹¹⁸ obiekty (pomieszczenia) na cele prowadzonej działalności dydaktycznej na podstawie zawartych 10 umów krótkookresowych (osiem zawartych w 2019 r., trzy w 2020 r., cztery w 2021 r. i jedna w 2022 r.). Przedmiot najmu stanowiły: aula, hala sportowa, tor na basenie, sale o charakterze rekreacyjno-sportowym oraz pomieszczenia na potrzeby Filii w Krotoszynie. W Uczelni nie obowiązywały regulacje wewnętrzne dotyczące zasad najmu pomieszczeń od podmiotów zewnętrznych.

(akta kontroli str. 190, 227, 359-379)

Uczelnia komercyjnie korzystała również z nieruchomości będących własnością innych podmiotów bez zawarcia stosownych umów w formie pisemnej, tj. trzy razy wynajmowała aulę od Archidiecezji Gnieźnieńskiej¹¹⁹ (w 2019, 2021 i 2022 r.) oraz także wynajmowała tor na basenie na cały rok akademicki od Gnieźnieńskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji¹²⁰ (w 2019, 2020 i 2021 r.). Rektor wyjaśnił, że gdy nie została zawarta umowa pisemna, to przy wartości umowy powyżej 500 zł do rejestru umów wprowadzane były dane z faktury/paragonu dokumentujące zawarcie umowy, oraz że cennik, w tym na wynajęcie jednego toru, nie podlegał negocjacom. W zakresie wynajmu auli wskazał, że miało to charakter okazjonalny np. na uroczystości inauguracyjne roku akademickiego pracownik Działu Promocji ustalał telefonicznie warunki.

¹¹⁴ Badaniem objęto 29 umów wieloletnich zawartych w latach 2019/2022 z ośmioma podmiotami zewnętrznymi.

¹¹⁵ Zarządzenia Rektora nr: 40/2018 z 27 grudnia 2019 r., 52/2019 z 26 listopada 2019 r., 79/2020 z 16 listopada 2020 r., 98/2021 z 27 grudnia 2021 r.

¹¹⁶ Nr 21/2020, 32/2020 i 47/2020.

¹¹⁷ Pisma z 7 stycznia i 17 czerwca 2021 r.

¹¹⁸ II LO im. Dąbrowki w Gnieźnie, Powiat Krotoszyński (Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Krotoszynie), Teatr im. A. Fredry w Gnieźnie, Szymański Fitness, Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Gnieźnie.

¹¹⁹ Wydatki z tego tytułu wyniosły łącznie 1 968 zł.

¹²⁰ Wydatki z tego tytułu wyniosły łącznie 22 277,5 zł.

(akta kontroli str. 227-266, 359-379, 540-613, 1050)

Z tytułu komercyjnego korzystania z nieruchomości Uczelnia poniosła w latach 2019, 2020, 2021 i w I półroczu 2022 r. koszty w wysokości odpowiednio: 29,99 tys. zł, 22,1 tys. zł, 28,42 tys. zł i 30,72 tys. zł. Największe koszty generował najem pomieszczeń w budynku szkolnym na potrzeby Filii w Krotoszynie¹²¹, tj. odpowiednio: 2,31 tys. zł, 15,33 tys. zł, 19,21 tys. zł i 15,69 tys. zł.

Zobowiązania z tytułu najmu na koniec lat 2019, 2020, 2021 r. oraz na koniec I półrocza 2022 r. wynosiły odpowiednio: 2,1 tys. zł, 0 zł, 0,13 tys. zł i 0,22 tys. zł i wynikały z wystawionych w grudniu faktur z terminem płatności w styczniu następnego roku, które zostały ostatecznie uregulowane w terminie. Zobowiązania wymagalne nie wystąpiły.

(akta kontroli str. 227-266, 359-379, 680-684)

W wyniku szczegółowego badania dziewięciu umów i dwóch aneksów obowiązujących w latach 2019-2022, które zostały zawarte z czterema podmiotami zewnętrznymi i dotyczyły najmu należących do nich pomieszczeń ustalono, że Uczelnia zrealizowała obowiązki wynikające z ich treści, kwoty ustalone w umowach zostały zapłacone w terminie a obiekty zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli str. 615-616, 1060-1061)

Rektor wyjaśnił, że „w Uczelni nie obowiązywały wytyczne ani regulacje wewnętrzne dotyczące zasad najmu przez Akademię pomieszczeń, budynków na cele dydaktyczne”, a także „Uczelnia nie posiadała sposobu ustalania ceny za najem/dzierżawę nieruchomości”. Ponadto przekazał, że „każda z umów jest zawierana w drodze indywidualnych negocjacji z właścicielem”.

(akta kontroli str. 614, 698-704, 1039)

2.10. W Akademii nie opracowano regulacji dotyczących zasad gospodarowania bazą naukowo-dydaktyczną. Jedynym dokumentem w tym zakresie, obowiązującym w Uczelni, była uchwała Senatu nr 266/2015 z 30 marca 2015 r., która określała: prawa i obowiązki Uczelni, jej pracowników lub studentów w zakresie korzystania z infrastruktury badawczej przy prowadzeniu badań naukowych lub prac rozwojowych, a także zasady korzystania i wysokość opłat za korzystanie z tej infrastruktury do prowadzenia badań naukowych przez podmioty zewnętrzne.

(akta kontroli str. 191, 341-353, 869)

Obowiązki w zakresie gospodarowania bazą naukowo-dydaktyczną należały do kompetencji Kanclerza¹²², Dyrektora Zarządzającego¹²³ oraz Kierownika Działu Gospodarczo-Technicznego¹²⁴.

(akta kontroli str. 43-49)

Rektor wyjaśnił, że sprzęt i aparatura dydaktyczna były kupowane zgodnie z potrzebami wskazywanymi przez Dyrektorów instytutów a o zakupie decydował Dyrektor Zarządzający (wcześniej Kanclerz). Zakup dokonywany był w zależności od wartości przedmiotu zakupu na podstawie pisemnego zamówienia albo zapytania ofertowego ogłaszanego na platformie zakupowej lub wyboru dokonanego spośród kilku zebranych ofert. W latach 2019-2022 nie został uruchomiony żaden nowy kierunek, który wymagałby tworzenia nowych specjalistycznych pracowni czy laboratoriów. Rektor wskazał, że program studiów jest tak układany, aby zasoby Uczelni były wykorzystane.

(akta kontroli str. 191, 700, 868-870, 1030-1031, 1039-1040)

¹²¹ Uczelnia zgodnie z umową użyczenia z 25 marca 2019 r. z Powiatem Krotoszyńskim ponosiła koszty wyłącznie z tytułu korzystania z energii elektrycznej, ogrzewania, wody i kanalizacji.

¹²² Zgodnie z regulaminem organizacyjnym i zakresem obowiązków.

¹²³ Na podstawie upoważnienia z 19 kwietnia 2021 r.

¹²⁴ Na podstawie Zakresu obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności z 1 września 2010 r.

W zakresie wyposażenia, które nie było już potrzebne na skutek wygaszenia studiów na kierunku Technologia chemiczna¹²⁵, Rektor wyjaśnił, że trwają rozmowy, aby je przekazać do centrum nauki „Stolica Eksperymentu” sp. z o.o. w Gnieźnie¹²⁶ wraz z budynkiem przy ul. Słowackiego, w którym funkcjonowało laboratorium chemiczne. Podkreślił, że „elementy wyposażenia w pracowni chemicznej w znacznej części są trwale połączone z budynkiem i ich odłączenie nie jest możliwe bez ich uszkodzenia czy nawet zniszczenia”.

(akta kontroli str. 868-869, 871-893)

W 2021 r. Akademia otrzymała od Miasta Gniezno budynek hali sportowej, który będzie mógł być wykorzystywany na potrzeby kształcenia studentów dopiero po przeprowadzeniu remontu, zaplanowanego na 2023 r.

(akta kontroli str. 868-869, 872, 893, 1046)

W odniesieniu do trzech kierunków poddanych szczegółowemu badaniu: Pielęgniarstwo, Fizjoterapia oraz Zarządzanie i inżynieria produkcji (dalej: ZIP) ustalono, że zasób Uczelni w postaci sprzętu naukowo-dydaktycznego¹²⁷ odpowiadał potrzebom kształcenia, zgodnie z art. 49 ust. 1 w związku z art. 11 UPSWiN.

(akta kontroli str. 831-865, 925-932, 946, 1046)

W wyniku przeprowadzonych przez NIK oględzin sal wykładowych, laboratoryjnych oraz pracowni¹²⁸, w których odbywały się zajęcia na trzech ww. kierunkach ustalono, że stan tych pomieszczeń i ich wyposażenia nie uległ dekapitalizacji i defragmentacji, w wyniku bieżącego wykorzystywania i zużycia nie utraciły one waloru estetycznego i funkcjonalnego, a określenie ich przeznaczenia miało odbicie w faktycznym ich przeznaczeniu. Ponadto ujawniono, że pomieszczenia nie zostały przypisane do określonych jednostek organizacyjnych Uczelni¹²⁹, a także faktyczny poziom znajdującego się w nich wyposażenia nie odpowiadał ustalonemu i wymienionemu w dokumentach pn. „Spis wyposażenia”, które umieszczono na ścianach w tych pomieszczeniach¹³⁰. W sali nr 7 (budynek nr 6) o nazwie „Laboratorium tworzyw sztucznych” umieszczony był „Regulamin pracowni chemicznej” i „Instrukcja bezpieczeństwa i higieny pracy dotycząca wymagań i pracy w laboratorium”, a także zamknięta szafa metalowa z naklejką „Odczynniki chemiczne” (substancja drażniąca, utleniająca, niebezpieczna dla środowiska, korodująca, wysoce łatwopalna, toksyczna, bardzo toksyczna), mimo że pomieszczenie to nie było już wykorzystywane jako „Laboratorium chemiczne” z zastosowaniem odczynników chemicznych. Ponadto w sali anatomicznej wykorzystywanej na cele dydaktyczne dla kierunków Fizjoterapia i Pielęgniarstwo stół anatomiczny¹³¹ nie posiadał naklejki z numerem inwentarzowym Akademii.

¹²⁵ Środki własne o łącznej wartości początkowej 1 102 092,94 zł (wartość netto na 30 czerwca 2022 r. wynosi 0 zł z powodu dokonanego umorzenia).

¹²⁶ Spółki założonej przez Miasto Gniezno i Powiat Gnieźnieński.

¹²⁷ Sprzęt naukowo-dydaktyczny użytkowany na potrzeby kierunku wg stanu na 30 czerwca 2022 r.: Pielęgniarstwo – 493 szt. o wartości 2 152,66 tys. zł; Pielęgniarstwo w Filii w Krotoszynie – 145 szt. o wartości 243,68 tys. zł, Fizjoterapia – 164 szt. o wartości 883,23 tys. zł, ZIP – 81 szt. o wartości 326,65 tys. zł

¹²⁸ Pomieszczenia wykorzystywane na potrzeby kierunku studiów: „Zarządzanie i Inżynieria Produkcji”: budynek nr 6 – sala 7, 8, 4, 5, budynek nr 5 – sala 14, 116, 118, 112, 111, budynek nr 4 sala 106, a także kierunków studiów: „Pielęgniarstwo” i „Fizjoterapia”: sala nr 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 – Monoprofilowe Centrum Symulacji Medycznej, sale nr 116, 111, 110, 109, 108, 106, 105, sala nr 5.

¹²⁹ W zakresie kierunku: Zarządzanie i inżynieria produkcji: budynek nr 6 – sala 7, 8, 4, 5, budynek nr 5 – sala 14, 116, 118, 112, 111, budynek nr 4 sala 106; Fizjoterapia i Pielęgniarstwo: sale nr 116, 111, 110, 109, 108, 106, 105, sala nr 5.

¹³⁰ W zakresie kierunku: Zarządzanie i inżynieria produkcji: sale nr 7 (spis z 1 marca 2007 r.), 8 RTG (spis z 1 marca 2007 r.), 4 i 5 (spis z 30 czerwca 2009 r.), 14 (spis z 10 grudnia 2013 r.), 116 (spis z 30 czerwca 2009 r.), 118 (spis z 30 listopada 2013 r.), 112 (spis z 20 grudnia 2013 r.), 111 (brak spisu wyposażenia), 106 (spis z 25 listopada 2013 r.), Fizjoterapia i Pielęgniarstwo: sale nr 116 (spis z 31 sierpnia 2014 r.), 111 (spis z 31 sierpnia 2014 r.), 110 (spis z 31 sierpnia 2014 r.), 109 (spis z 31 sierpnia 2014 r.), 108 (spis z 31 sierpnia 2014 r.), 106 (spis z 31 sierpnia 2014 r.), 105 (spis z 31 sierpnia 2014 r.), sala nr 5 (spis z 31 sierpnia 2014 r.).

¹³¹ W sali nr 111, numer artykułu 062.7650-95, rok produkcji: 2021.

Rektor wyjaśnił, że dostosowanie pomieszczeń w zakresie ich oznaczenia i przypisania do komórki organizacyjnej nastąpi do 31 października 2022 r., a ustalenie poziomu wyposażenia i wykonanie aktualnych spisów inwentarza dla każdego pomieszczenia nastąpi do 31 grudnia 2022 r. Z kolei w zakresie sali nr 7, która nie była już wykorzystywana jako laboratorium chemiczne zobowiązał się do jej dostosowania zgodnie z aktualnym przeznaczeniem na zajęcia z przetwórstwa z tworzyw sztucznych do 30 września 2022 r. W toku kontroli NIK naklejka z numerem inwentaryzacyjnym została umieszczona na stole anatomicznym w sali nr 111.

(akta kontroli str. 50-76, 901-904, 1051-1054)

W zakresie § 6-8 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 30 października 2018 r. w sprawie zapewnienia w uczelni bezpiecznych i higienicznych warunków pracy i kształcenia¹³² stwierdzono, że Akademia nie spełniła niektórych wymagań w nich określonych, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 50-76, 901-904, 1051-1054)

2.11. Zgodnie z art. 49 ust. 2 UPSWiN w Akademii działał system biblioteczo-informacyjny¹³³, którego podstawę stanowiła biblioteka. Stworzone zostały warunki do studiowania, szkolenia, gromadzenia, opracowywania, udostępniania, magazynowania i konserwacji zbiorów oraz prowadzenia działalności informacyjnej, a także szerokiego dostępu do źródeł informacji technicznej. Rektor wyjaśnił, że „w celu uściślenia potrzeb biblioteka wraz rozpoczęciem roku akademickiego zwraca się do dyrektorów instytutów oraz wykładowców z prośbą o podanie zapotrzebowania na literaturę wraz z ilością egzemplarzy. Literatura do biblioteki była kupowana w drodze pisemnego zamówienia sporządzanego przez jej pracowników na podstawie uzyskanego zapotrzebowania od wykładowców. Decyzja o udzieleniu zamówienia należała do Dyrektora Zarządzającego, a przed zmianą struktury Uczelni do Kanclerza”.

(akta kontroli str. 700, 813-830, 868-870, 1030-1031, 1039-1040)

W Akademii pozytywnie rozpatrzono 44 wnioski nauczycieli akademickich o zakup literatury: w 2019 r. – 17, w 2020 r. – dziewięć, w 2021 r. – 10, w 2022 r. (do 30 czerwca) – osiem. Rektor wyjaśnił, że „wnioski studentów w zakresie zakupu literatury pojawiały się sporadycznie, zwykle w przypadku pisania pracy inżynierskiej bądź licencjackiej. Wówczas o potrzebie zakupu danej pozycji decydował promotor oraz dyrektor instytutu. Nie zawsze zakup był potrzebny, ponieważ można było skorzystać z wypożyczeń międzybibliotecznych¹³⁴”.

(akta kontroli str. 869-870)

W latach 2019, 2020, 2021 i 2022 (do 31 sierpnia) zakupiono literaturę na potrzeby Biblioteki za kwoty odpowiednio: 36,81 tys. zł (468 książek), 31,98 tys. zł (519), 29,35 tys. zł (330) i 3,84 tys. zł (69).

(akta kontroli str. 705-799)

Akademia zapewniła studentom i pracownikom bezpłatny dostęp do literatury potrzebnej do zajęć i pisania prac za pomocą baz danych, a także prenumerowanych czasopism elektronicznych on-line poprzez stronę internetową Akademii. Na podstawie umowy z Biblioteką Główną Politechniki Poznańskiej, zawartą na okres do 2026 r., studenci i pracownicy mogli korzystać z jej zbiorów i baz danych na tożsamych zasadach jak studenci Politechniki. Biblioteka posiadała siedem stanowisk komputerowych ze stałym dostępem do Internetu.

(akta kontroli str. 810-812, 1049)

¹³² Dz.U. z 2018 r. poz. 2090, dalej: rozporządzenie w sprawie zapewnienia higienicznych warunków pracy.

¹³³ System informatyczny na potrzeby Biblioteki został zakupiony w 2005 r.

¹³⁴ W latach 2019-2022 zrealizowano pięć wypożyczeń międzybibliotecznych.

Literatura znajdująca się w bibliotece nie była dostosowana do literatury zalecanej na danym kierunku studiów zgodnie z programem nauczania, tzw. sylabusem przedmiotu, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 77-188, 275-340, 800-809, 1036-1038)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W wyniku przeprowadzonej przez PINB w Gnieźnie kontroli 11 obiektów budowlanych stwierdzono niedochowanie obowiązków właściciela bądź zarządcy obiektu w zakresie jego utrzymania i użytkowania, określonych w art. 61-65 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane¹³⁵ w poniższym zakresie:

- dwa budynki¹³⁶ były użytkowane w sposób zagrażający bezpieczeństwu ludzi i mienia¹³⁷,
- Uczelnia nie realizowała obowiązku poddawania obiektów okresowym kontrolom (raz na rok i raz na 5 lat), wymaganym na podstawie art. 62 ust. 1 Prawa budowlanego w stosunku do trzech obiektów,
- Uczelnia nie realizowała obowiązku poddania okresowej kontroli co najmniej raz na 5 lat, wymaganej na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 2 Prawa budowlanego w przypadku pięciu budynków (stwierdzono brak osobnych protokołów z kontroli 5-letnich),
- brak książki obiektu, o której mowa w art. 64 Prawa budowlanego dla dwóch obiektów budowlanych,
- plan sytuacyjny, stanowiący integralną część książki obiektu, o którym mowa w § 5 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego¹³⁸ nie zawierał sieci i instalacji doprowadzonych do budynku (wod. – kan., gaz, prąd) w przypadku czterech obiektów,
- książka obiektu dla jednego budynku nie zawierała planu sytuacyjnego,
- dane techniczne, o których mowa w § 5 ww. rozporządzenia, nie zostały w pełni wyszczególnione w książce obiektu jednego budynku,
- dwa budynki nie były wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem, o którym mowa w art. 71 ust. 1 pkt 2 i 3 Prawa budowlanego¹³⁹,
- z uwagi na użytkowanie części budynku na magazyn oraz drugiego budynku na: zakłady obróbki metali, sortownię odzieży używanej, warsztat naprawy samochodów i lakiernię samochodową zachodziły okoliczności określone w art. 71 ust. 1 pkt 2 Prawa budowlanego polegające na zmianie warunków bezpieczeństwa pożarowego oraz wielkości obciążeń,
- nie dokonano zgłoszenia o zmianie sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części organowi administracji architektoniczno-budowlanej, wymaganego na podstawie w art. 71 ust. 2 Prawa budowlanego w stosunku do dwóch obiektów budowlanych.

PINB poinformował NIK, że w wyniku przeprowadzonych kontroli oraz stwierdzonych nieprawidłowości będzie prowadzić stosowne postępowania administracyjne.

(akta kontroli str. 936-1029)

¹³⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 2351, ze zm., dalej: Prawo budowlane.

¹³⁶ Dotyczy budynku położonego w północno-wschodniej części działki nr 7/6 i na działce nr 7/38 ark. 86. przy ul. Wrzesińskiej w Gnieźnie

¹³⁷ W jednym budynku drogi ewakuacyjne były zablokowane składowanymi materiałami, a w pomieszczeniach na parterze składowano materiały łatwopalne, butle z tlenem i acetylenem, a w drugim były zakłady produkcyjne (warsztat, lakiernia, sortownia, zakład obróbki metali).

¹³⁸ Dz. U. Nr 120, poz. 1134.

¹³⁹ Budynki położone w północno-wschodniej części działki nr 7/6 (pierwotnie przeznaczeni biurowe, a faktyczne na parterze na cele podmiotów zewnętrznych, tj. biurowe i magazynowe, a piwnica i I piętro były nieużytkowane) i 7/38 (pierwotnie funkcja garażowa, a faktycznie pomieszczenia wynajmowane podmiotom zewnętrznym na zakłady produkcyjne i sortownię odzieży) ark. 86 przy ul. Wrzesińskiej w Gnieźnie.

Rektor wyjaśnił, że wszystkie nieprawidłowości stwierdzone w toku kontroli przez PINB zostaną usunięte do 30 listopada 2022 r. Uczelnia zawarła umowę z podmiotem zewnętrznym, któremu powierzyła przeprowadzenie przeglądów okresowych, prowadzenie ksiąg obiektów budowlanych wraz z opracowaniem i uzupełnieniem planów sytuacyjnych, sporządzanie protokołów z przeprowadzanych kontroli i archiwizację dokumentów.

(akta kontroli str. 905-924)

2. Akademia nie spełniała wybranych wymagań określonych w § 6 - 8 rozporządzenia w sprawie zapewnienia higienicznych warunków pracy w pomieszczeniach poddanych oględzinom, tj.:
- 22 na 25 pomieszczeń, w których były prowadzone zajęcia dydaktyczne, nie zostało wyposażonych w apteczki zaopatrzone w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy (§ 6 pkt 5),
 - w 25 na 25 pomieszczeń nie umieszczono instrukcji o zasadach udzielania pierwszej pomocy (§ 6 pkt 5),
 - w dwóch apteczkach ujawniono przeterminowane środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy¹⁴⁰,
 - nie zostały uwzględnione zasady ergonomii przy organizowaniu i wyposażaniu stanowisk pracy i miejsc kształcenia (§ 6 pkt 2), gdyż sala nr 106 (budynek nr 4) miała charakter magazynu, w którym zgromadzono meble, wyposażenie, sprzęt i urządzenia w sposób uniemożliwiający korzystanie z sali (brak miejsc siedzących, przestrzeni do przemieszczania i przeprowadzania zajęć), pomimo że pomieszczenie było nazwane „sala seminaryjno-wykładowa”,
 - w 23 na 25 pomieszczeń nie umieszczono instrukcji bezpiecznego korzystania z urządzeń technicznych i sprzętu (§ 7 pkt 3),
 - w 22 na 25 miejsc prowadzenia zajęć z wykorzystaniem urządzeń technicznych i sprzętu nie umieszczono w widocznym miejscu instrukcji określających zasady bezpieczeństwa i higieny korzystania z tych miejsc (§ 7 pkt 4).

(akta kontroli str. 50-76, 1051-1055)

Rektor wyjaśnił, że dostosuje pomieszczenia do wymogów określonych w ww. rozporządzeniu w zakresie:

- wyposażenia w apteczki, środków do udzielania pierwszej pomocy, instrukcji o zasadach udzielania pierwszej pomocy i instrukcji określających zasady bezpieczeństwa i higieny korzystania z miejsc prowadzenia zajęć do 30 września 2022 r.,
- wyposażenia w instrukcje bezpiecznego korzystania z urządzeń technicznych i sprzętu do 30 listopada 2022 r.

Poinformował też o uporządkowaniu sali nr 106 i przywróceniu jej funkcji zgodnie z przeznaczeniem jako sali seminaryjno-wykładowej.

(akta kontroli str. 901-904, 1051-1055)

3. Biblioteka Akademii nie posiadała w swoim zasobie 15 z 38 pozycji literatury obowiązkowej¹⁴¹, przeznaczonej łącznie dla czterech kierunków studiów¹⁴², tym samym nie zapewniono odpowiednich warunków do prowadzenia kształcenia. Zgodnie z art. 49 ust. 1 UPSWiN uczelnia zapewnia warunki, w tym infrastrukturę, niezbędne do realizacji zadań, o których mowa w art.11. Z art. 11 ust. 1 pkt 1 przywołanej ustawy wynika natomiast, że jednym z podstawowych zadań uczelni jest prowadzenie kształcenia na studiach. Brak odpowiedniego

¹⁴⁰ Stwierdzono, że apteczki zawierały: pudrowe chirurgiczne rękawice lateksowe ważne do marca 2011 r., chustę trójkątną bawełnianą ważną do października 2017 r., dwa opakowania z pudrowymi rękawicami lateksowymi ważne do stycznia 2022 r.

¹⁴¹ Wymienionej w programach nauczania 17 przedmiotów.

¹⁴² Zarządzanie i inżynieria produkcji, Informatyka, Pielęgniarstwo, Fizjoterapia.

zasobu bibliotecznego, który jest wymagany przez wykładowców, istotnie utrudniał spełnienie ww. zadania.

(akta kontroli str. 77-188, 709-799, 1036-1038)

Rektor wyjaśnił, że brakowało niektórych pozycji książkowych z powodu niedostępności danego tytułu na rynku w powodu wyczerpania nakładu, posiadania w zbiorach bibliotecznych innego tytułu o podobnej lub identycznej tematyce, nieotrzymania od wykładowcy lub dyrektora instytutu zapotrzebowania na dany tytuł, starszego wydania książek.

(akta kontroli str. 709-719, 800-809)

NIK wskazuje, że stanem pożądanym jest sytuacja, w której to wykładowcy formułują sylabusy w zakresie literatury obowiązkowej mając na uwadze posiadany lub możliwy do uzupełnienia księgozbiór biblioteki oraz dostępność danego tytułu na rynku wydawniczym.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia negatywnie działalność Akademii w danym obszarze z powodu wystąpienia m.in. następujących stanów nieprawidłowych:

- wykorzystywania niektórych obiektów budowlanych niezgodnie z przeznaczeniem,
- nieprawidłowego stanu technicznego i estetycznego części obiektów budowlanych,
- nieprzeprowadzania obowiązkowych kontroli okresowych niektórych obiektów budowlanych.
- niepełnego dostosowania bazy naukowo-dydaktycznej do potrzeb kształcenia wynikających z programów nauczania,
- niezapewnienia w pełni bezpiecznych i higienicznych warunków udostępniania i korzystania z wyposażenia technicznego.

OBSZAR

3. Gospodarowanie posiadanym majątkiem oraz środkami finansowymi

Opis stanu faktycznego

3.1. Gospodarka finansowa ANS w latach 2019-2022 była prowadzona na podstawie prawidłowo opracowanych i przyjętych we właściwej procedurze (w tym zaopiniowanych przez właściwe organy¹⁴³) planów rzeczowo-finansowych.

Odnosząc się do sposobu ujmowania w planie rzeczowo-finansowym kwot przyznanych subwencji Rektor wyjaśnił, że nie w każdym przypadku subwencja planowana była po stronie przychodów w kwocie wynikającej z komunikatu w sprawie jej przyznania lub zwiększenia. Plan korygowany był bowiem w trakcie roku w związku z zakupami środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych o wartości powyżej 10 tys. zł - subwencja była zmniejszana o równowartość tych wydatków. Jednocześnie wydatki te ujmowano w ewidencji księgowej jako *Rozliczenia międzyokresowe przychodów* a w latach następnych równoległe do odpisów amortyzacyjnych wykazywano ich wartość w pozycji *Pozostałe przychody operacyjne*. Rektor wskazał, że powyższy sposób ujmowania subwencji wynikał z zaleceń Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego¹⁴⁴.

Po otrzymaniu w 2021 r. specjalnych dodatkowych środków finansowych w formie subwencji inwestycyjnej¹⁴⁵ w kwocie 5 872,0 tys. zł¹⁴⁶ Uczelnia nie zaliczyła ich do przychodów bieżącego roku i nie uwzględniła w planie rzeczowo-finansowym.

¹⁴³ Rada opiniowała plany rzeczowo-finansowe

¹⁴⁴ Pismo nr DBF.WFSN.74.147.2018.HŻ z 13 grudnia 2018 r.

¹⁴⁵ Nastąpiło to na podstawie art. 71a ustawy z dnia 19 listopada 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 (Dz. U. poz. 2400, ze zm.), dalej także: ustawa o kolobudżetowa.

¹⁴⁶ Komunikat Ministra Edukacji i Nauki z dnia 4 listopada 2021 r. o wysokościach subwencji ze środków przeznaczonych na finansowanie zadań inwestycyjnych przyznanych na rok 2021 (ustawa o kolobudżetowa)

Rektor wyjaśnił, że zgodnie z pismem MEiN¹⁴⁷ środki te ujęto na *Rozliczenia międzyokresowe przychodów*. Uczelni nie były znane motywy leżące u podstaw decyzji ustawodawcy o przyznaniu dodatkowych środków finansowych na podstawie ustawy o budżecie¹⁴⁸. Z przyznanych środków wydatkowano w 2021 r. łącznie kwotę 379,1 tys. zł z przeznaczeniem na wyposażenie pracowni dydaktycznych w nowoczesne technologie oraz na zakup sprzętu i wyposażenia do MCSM. Kwotę 84,1 tys. zł przeznaczono na refundację poniesionych wcześniej (w latach 2020-2021) wydatków na zakup środków trwałych na potrzeby Centrum, co było niezgodne z przeznaczeniem środków subwencji inwestycyjnej i zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W 2022 r. po wejściu w życie art. 31 ustawy z dnia 8 kwietnia 2022 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw¹⁴⁹ Uczelnia postanowiła przeznaczyć ze środków otrzymanych na podstawie ustawy o budżecie kwotę 1 238,7 tys. zł na pokrycie kosztów działalności bieżącej, co zostało odzwierciedlone w planie rzeczowo-finansowym w poz. 03a oraz w ewidencji księgowej na kontach 702 *Subwencja MEiN działania inwestycyjne* oraz 844 *Rozliczenia międzyokresowe przychodów*.

Poniesione w ANS w latach 2019-2021 koszty nie przekraczały zaplanowanych wysokości.

(akta kontroli str. 1537-1589, 1656-1692)

3.2. Przychody Uczelni za lata 2019, 2020, 2021 i 2022 (I półrocze) wyniosły odpowiednio: 14 380,3 tys. zł, 14 042,6 tys. zł, 15 304,2 tys. zł i 7 405,2 tys. zł, w tym przychody z podstawowej działalności operacyjnej wyniosły: 14 350,3 tys. zł, 13 936,5 tys. zł, 15 132,9 tys. zł i 6 977,9 tys. zł. W strukturze przychodów największy udział miała subwencja na utrzymanie potencjału dydaktycznego, która w poszczególnych latach wyniosła: 11 858,6 tys. zł, 12 240,7 tys. zł, 11 979,9 tys. zł i 6 028,0 tys. zł. Znaczący był również udział pozostałych przychodów z działalności dydaktycznej, które wyniosły odpowiednio: 1 242,8 tys. zł, 906,6 tys. zł, 1 179,0 tys. zł i 668,4 tys. zł. Natomiast przychody finansowe wyniosły odpowiednio: 5,9 tys. zł, 25,2 tys. zł, 7,4 tys. zł i 138,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 1693-1697)

3.3. Koszty działalności operacyjnej poniesione w ANS w latach 2019, 2020, 2021 i 2022 (I półrocze) wyniosły odpowiednio: 13 189,4 tys. zł, 12 504,6 tys. zł, 15 528,7 tys. zł i 7 352,8 tys. zł, w tym koszty podstawowej działalności operacyjnej wyniosły: 12 622,1 tys. zł, 12 444,7 tys. zł, 15 267,1 tys. zł i 6 801,7 tys. zł. W ramach kosztów najwyższe kwoty dotyczyły następujących kosztów rodzajowych:

- wynagrodzeń, odpowiednio: 6 939,8 tys. zł, 7 256,4 tys. zł, 8 826,1 tys. zł i 4 344,0 tys. zł,
- ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń: 1 505,0 tys. zł, 1 512,8 tys. zł, 1 739,5 tys. zł i 950,3 tys. zł,
- usług obcych: 1 184,7 tys. zł, 1 232,6 tys. zł, 1 354,4 tys. zł i 851,8 tys. zł.

W kosztach działalności ANS układzie kalkulacyjnym wyodrębniono wyłącznie koszty działalności dydaktycznej, które w poszczególnych latach wyniosły odpowiednio: 12 622,1 tys. zł, 12 444,7 tys. zł, 15 267,1 tys. zł oraz 6 801,7 tys. zł. Koszty finansowe wyniosły odpowiednio: 22,7 tys. zł, 0,00 zł, 12,5 tys. zł i 2,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 1693-1697)

¹⁴⁷ Pismo nr DBF-DBF.971.2.2021.HŻ z 10 grudnia 2021 r.

¹⁴⁸ Tj. okoliczności, że środki te powinny służyć finansowaniu przedsięwzięć związanych z odbudową gospodarki po pandemii COVID-19, jak również ułatwianiu spełniania wymogów wynikających z tzw. „Nowego Zielonego Ładu”, w tym pakietu „Fit for 55”, mającego na celu ograniczenie zmian klimatu i degradacji środowiska oraz sprawienie, że gospodarki unijnych krajów będą nowoczesne, oszczędzające zasoby i konkurencyjne.

¹⁴⁹ Dz. U. poz. 830.

3.4. W latach 2019 i 2020 Uczelnia uzyskała dodatni wynik finansowy w wysokości odpowiednio 1 174,1 tys. zł i 1 563,2 tys. zł, natomiast w 2021 r. zanotowano stratę w wysokości 229,6 tys. zł. Rektor wyjaśnił, że ujemny wynik finansowy Uczelni spowodowany był spadkiem liczby studentów i mniejszą subwencją oraz zwiększeniem zatrudnienia, co wiązało się ze wzrostem kosztów wynagrodzeń. Dodał, że pomimo zmniejszającej się liczby studentów Uczelnia musi zapewnić kadrę zatrudnioną w pełnym wymiarze czasu pracy, a ponadto ponoszone są stałe koszty związane z utrzymaniem budynków oraz infrastruktury. Zysk Uczelni został w całości przeznaczony na fundusz zasadniczy a stratę pokryto ze środków tego funduszu, zgodnie z art. 409 ust. 3 i 4 UPSWiN.

Należności Uczelni w poszczególnych latach wynosiły:

- na początek 2019 r. 177,6 tys. zł, w tym należności przeterminowane 62,4 tys. zł,
- na koniec 2019 r. 194,0 tys. zł, w tym należności przeterminowane 75,4 tys. zł,
- na koniec 2020 r. 209,6 tys. zł, w tym należności przeterminowane 89,8 tys. zł,
- na koniec 2021 r. 261,4 tys. zł, w tym należności przeterminowane 62,8 tys. zł,
- na koniec I półrocza 2022 r. 304,5 tys. zł, w tym należności przeterminowane 73,7 tys. zł.

Należności przeterminowane dotyczyły należnych od studentów opłat z tytułu usług edukacyjnych oraz opłat z tytułu czynszów należnych od najemców nieruchomości.

W księgach rachunkowych Uczelni w łącznej kwocie należności przeterminowanych ujęte były m.in. przedawnione należności w kwocie 22 400,81 zł. Zostało to szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W ANS nie wprowadzono regulacji wewnętrznych określających:

- zasady naliczania i ujmowania w księgach rachunkowych odsetek od należności nieuregulowanych w terminie,
- zasad działania w celu wyegzekwowania należności,
- zasad udzielania ulg w zapłacie należności.

Odsetki od przeterminowanych należności były w Uczelni naliczane po dokonaniu przez dłużnika zapłaty i kasowo były ujmowane w ewidencji księgowej. Nie naliczano i nie ewidencjonowano odsetek od przeterminowanych należności na dzień bilansowy. Zostało to szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Należności przeterminowane ujęte w księgach rachunkowych nie zostały wykazane w poz. N4. *Należności wymagalne* w sprawozdaniach Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych za wszystkie kwartały lat 2019-2022 (I półrocze). Jednocześnie kwoty wykazane w poz. N5. *Pozostałe należności* sprawozdań Rb-N za te lata były zawyżone o wartość należności wymagalnych w poszczególnych okresach sprawozdawczych. Zostało to szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Szczegółowym badaniem objęto dokumentację dotyczącą należności przeterminowanych z tytułu opłat za usługi edukacyjne w łącznej kwocie 21 351,6 zł¹⁵⁰. Stwierdzono, że podejmowane w Uczelni działania w celu wyegzekwowania należności były prawidłowe.

W latach 2019-2022 w ANS udzielono ulg w zapłacie należności z tytułu czynszu za wynajem pomieszczeń w związku z pandemią COVID-19 i ograniczeniami w prowadzeniu przez podmioty działalności gospodarczej. Na podstawie zarządzeń Rektora¹⁵¹ z ulgi w formie zmniejszenia stawki czynszu skorzystało 56 podmiotów, a łączna kwota udzielonego wsparcia wyniosła 64,0 tys. zł. Ponadto trzem

¹⁵⁰ Do badania wybrano w sposób celowy należności przeterminowane w kwotach stanowiących nie mniej niż 10% łącznej wartości należności przeterminowanych w poszczególnych latach.

¹⁵¹ Zarządzenia Rektora w sprawie zmniejszenia stawek czynszu najmu pomieszczeń PWSZ w Gnieźnie: nr 21/2020 z dnia 31 marca 2020 r., nr 32/2020 z dnia 11 maja 2020 r. i nr 47/2020 z dnia 19 czerwca 2020 r.

najemcom przyznano ulgę w formie rozłożenia na raty należności w łącznej kwocie 15,7 tys. zł.

W zakresie należności z tytułu opłat za usługi edukacyjne udzielone studentom w latach 2019-2022 ulgi polegały na zmianie (odroczeniu) terminu płatności. Z tej formy skorzystało siedem osób, a łączna kwota przyznanej ulgi wyniosła 13,2 tys. zł. Szczegółowym badaniem objęto dokumentację dotyczącą udzielenia ulg w formie odroczenia terminu płatności czesnego na łączną kwotę 3,2 tys. zł (dotyczyło to dwóch studentów) i stwierdzono, że w Uczelni prawidłowo udzielano ulg w spłacie należności.

Zobowiązania Uczelni w poszczególnych latach wynosiły:

- na początek 2019 r. 814,8 tys. zł, w tym zobowiązania wymagalne 6,53 zł,
- na koniec 2019 r. 987,5 tys. zł, w tym zobowiązania wymagalne 3,4 tys. zł,
- na koniec 2020 r. 1 256,2 tys. zł, w tym zobowiązania wymagalne 3,3 tys. zł,
- na koniec 2021 r. 1 303,2 tys. zł, w tym zobowiązania wymagalne 2,8 tys. zł,
- na koniec I półrocza 2022 r. 388,1 tys. zł, w tym zobowiązania wymagalne 2,8 tys. zł.

Zobowiązania wymagalne dotyczyły przede wszystkim składki członkowskiej na rzecz Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich w wysokości 2,8 tys. zł, zaksięgowanej na podstawie noty księgowej z 22 stycznia 2019 r., w której wskazano termin zapłaty do 31 marca 2019 r. Kwestor Uczelni wyjaśniła, że na zgromadzeniu Konferencji Rektorów Publicznych Uczelni Zawodowych podjęto decyzję o nieopłacaniu ww. składek, jednak do dnia kontroli ANS nie otrzymała korekty noty księgowej.

Szczegółowym badaniem objęto dokumentację dotyczącą zobowiązań Uczelni w łącznej kwocie 82,4 zł¹⁵². Stwierdzono, że działania Uczelni z zakresie regulowania zobowiązań były prawidłowe.

W sprawozdaniach Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji za wszystkie kwartały lat 2019-2022 (I półrocze) wykazano w poz. E4. *Wymagalne zobowiązania* kwoty zobowiązań niewynikające z ewidencji księgowej ani z innych dokumentów Uczelni. Zostało to szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Z tytułu nieterminowego regulowania zobowiązań Uczelni w latach 2019-2022 (I połowa) zapłacono odsetki w łącznej wysokości 22 965,54 zł, z tego obowiązek zapłaty kwoty 17 223,06 zł wynikał z wyroku sądowego¹⁵³, a kwota 4 712,05 zł dotyczyła odsetek zapłaconych na rzecz ZUS w związku z nieuwzględnieniem kwot nadpłat wynikających ze złożonych korektami deklaracji.

(akta kontroli str. 1088-1105, 1117-1133, 1537-1542, 1590-1640, 1656-1663, 1698-1700)

3.5. Uczelnia otrzymała w latach 2019, 2020, 2021 i 2022 (I półrocze) środki w formie następujących dotacji i subwencji:

- subwencja na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego w kwotach odpowiednio: 11 959,4 tys. zł, 12 534,9 tys. zł, 12 633,0 tys. zł i 12 449,0 tys. zł (w tym środki z przedsięwzięcia „Dydaktyczna Inicjatywa Doskonałości” 1 mln zł w każdym roku),
- dotacja na świadczenia dla studentów: 661,5 tys. zł, 595,3 tys. zł, 500,4 tys. zł i 248,5 tys. zł,
- dotacja na zadania związane z zapewnieniem osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania i kształcenia na studiach: 23,3 tys. zł, 24,0 tys. zł, 20,0 tys. zł i 33,9 tys. zł,
- dotacje od samorządów: 28 tys. zł (tylko w 2019 r.),

¹⁵² Do badania wybrano w sposób celowy sześć zobowiązań w kwotach stanowiących nie mniej niż 10% łącznej wartości zobowiązań w poszczególnych latach.

¹⁵³ Wyrok Sądu Rejonowego Poznań - Nowe Miasto w Poznaniu z 5 lipca 2019 r., sygn. akt I C 444/19.

- dotacja na dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji pn. „Adaptacja budynku pokoszarowego na dydaktyczny”: 8 413,0 tys. zł (tylko w 2020 r.),
- subwencja na finansowanie zadań inwestycyjnych: 5 872,0 tys. zł (tylko w 2021 r.).
Przedmiotowe środki były gromadzone na wyodrębnionych rachunkach bankowych a od 1 stycznia 2020 r., zgodnie z art. 407 ust. 1 UPSWiN, na rachunkach prowadzonych przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

(akta kontroli str. 1701, 1702)

3.6. Prawidłowość wydatkowania środków finansowych otrzymanych przez Uczelnię z tytułu subwencji zbadano na podstawie próby wybranych wydatków na rozwój zawodowy pracowników dydaktycznych¹⁵⁴. Stwierdzono, że środki zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem a sposób ich wydatkowania był zgodny z przepisami prawa i zawartymi umowami.

Ze środków otrzymanych w formie dotacji na dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji pn. „Adaptacja budynku pokoszarowego na dydaktyczny”¹⁵⁵ w wysokości 8 413,0 tys. zł wydatkowano dotychczas kwotę 230,3 tys. zł, a wydatki te służyły realizacji celów założonych w umowie. Pozostała kwota może być wykorzystana na realizację inwestycji do końca 2022 r.

Uczelnia wywiązywała się z obowiązków sprawozdawczych w zakresie wykorzystania środków z dotacji i subwencji. Sporządzano m.in. sprawozdania z wykorzystania subwencji za poszczególne lata, sprawozdania z wykorzystania dotacji na zadania związane z zapewnieniem osobom niepełnosprawnym warunków (...), sprawozdania z wykorzystania środków funduszu stypendialnego oraz wymagane umowami o przyznaniu środków w ramach przedsięwzięcia „Dydaktyczna Inicjatywa Doskonałości” raporty końcowe.

Uczelnia nie wniosowała o zwiększenie wysokości subwencji bądź dotacji w związku z epidemią spowodowaną rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2.

(akta kontroli str. 1703-1734)

3.7. W okresie objętym kontrolą w Uczelni realizowano cztery inwestycje, z tego ukończone zostały trzy o łącznej wartości 533,3 tys. zł oraz dokonano 58 zakupów inwestycyjnych o łącznej wartości 2,4 mln zł.

Kontrolą NIK objęto dokumentację dwóch ukończonych zadań inwestycyjnych:

1) modernizacji sali opieki pielęgniarskiej w budynku nr 3 przy ul. Wrzesińskiej 43-55 w Gnieźnie na potrzeby projektu pn. „Wysoka jakość kształcenia na kierunkach medycznych w PWSZ Gniezno z wykorzystaniem Monoprofilowego Centrum Symulacji Medycznej”, na którą wydatki w wysokości 70 726,98 zł sfinansowano ze środków własnych Uczelni (25 726,98 zł) oraz ze środków z Unii Europejskiej (45 000 zł),

2) dostawy, montażu i uruchomienia stacji transformatorowej, niezbędnej do zapewnienia zasilania budynków Uczelni zlokalizowanych przy ul. Wrzesińskiej 43-55 w Gnieźnie, na którą wydatki w kwocie 366 687,8 zł poniesiono ze środków własnych ANS.

W wyniku przeprowadzonych oględzin ww. inwestycji stwierdzono, że zostały one prawidłowo wykorzystane w działalności Uczelni, a modernizacja polegająca na wydzieleniu i przygotowaniu stanowisk kontrolnych w pomieszczeniu sali opieki pielęgniarskiej istotnie przyczyniła się do poprawy warunków kształcenia studentów kierunku Pielęgniarstwo.

W toku oględzin stacji transformatorowej stwierdzono, że część robót budowlanych stanowiących przedmiot zamówienia nie została wykonana, a pomimo tego

¹⁵⁴ Zbadano wydatki w łącznej kwocie 23 891,17 zł, co stanowiło 23% ogółu wydatków na rozwój zawodowy pracowników dydaktycznych sfinansowanych z subwencji.

¹⁵⁵ Umowa dotacyjna Nr 2043 na dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji pn. „Adaptacja budynku pokoszarowego na dydaktyczny” zawarta 20 grudnia 2020 r. pomiędzy Uczelnią a Ministrem Edukacji i Nauki, zmieniona aneksem nr 1 z 17 grudnia 2021 r.

wypłacono na rzecz wykonawcy całość wynagrodzenia określonego w zawartej umowie. Ponadto ustalono, że w ramach postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, w wyniku którego zawarto umowę, dokumentacja została sporządzona w sposób nierzetelny. Zostało to opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Kontrolą NIK objęto dokumentację trzech zakupów inwestycyjnych - urządzeń stanowiących wyposażenie sal wykorzystywanych przez studentów kierunku Fizjoterapia o łącznej wartości 218 040 zł. Stwierdzono, że Uczelnia zapewniła finansowanie ww. wydatków, a ich planowany poziom nie został przekroczony. W wyniku przeprowadzonych oględzin zakupionych urządzeń ustalono, że były one sprawne, gotowe do użycia i miały wpływ na poprawę warunków kształcenia studentów kierunku Fizjoterapia.

(akta kontroli str. 1735-1964)

3.8. W latach 2019-2022 Uczelnia otrzymała dodatkowe środki finansowe w wysokości 1 mln zł w każdym roku budżetowym w ramach przedsięwzięcia „Dydaktyczna Inicjatywa Doskonałości¹⁵⁶”, którego celem było wspieranie publicznych uczelni zawodowych w doskonaleniu jakości kształcenia. ANS przeznaczyła uzyskane i wydatkowane w całości w latach 2019-2021 środki m.in. na realizację następujących zadań:

- organizacja warsztatów edukacyjnych, szkoleń specjalistycznych i wyjazdów studyjnych dla studentów oraz szkoleń i kursów dla wykładowców,
- zakup wyposażenia laboratoriów, pracowni i sal Uczelni,
- organizacja i wyposażenie laboratorium robotyki,
- zakup sprzętu komputerowego,
- promocja podjętych przez ANS działań edukacyjnych,
- zakup i aktualizacja zasobów bibliotecznych.

W wyniku analizy 12 zadań¹⁵⁷ sfinansowanych ze środków DID stwierdzono, że środki zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, a osiągnięte efekty przyczynią się do wzrostu jakości kształcenia w ANS.

(akta kontroli str. 1965-1992)

3.9. Sprawozdania finansowe Uczelni za lata 2019, 2020 i 2021 były poddawane badaniu przez firmę audytorską, zgodnie z wymogami art. 410 UPSWiN. Wybór firmy został dokonany w trybie przetargu ofertowego odpowiednio przez:

- Senat Uczelni¹⁵⁸ w 2018 r., na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 16 UPSWiN (w zakresie badania sprawozdania za 2019 r.),
- Radę Uczelni¹⁵⁹ w 2020 r., zgodnie z wymogami art. 410 UPSWiN (w zakresie badania sprawozdania za 2020 i 2021 r.).

Według opinii niezależnego biegłego rewidenta sprawozdania finansowe Uczelni przedstawiały rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej ANS oraz jej wyniku finansowego i przepływów pieniężnych, były zgodne co do formy i treści z obowiązującymi Uczelnią przepisami prawa oraz postanowieniami Statutu oraz zostały sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych.

3.10. W ANS obowiązywały stawki opłat za usługi edukacyjne ustalone przez Rektora, zgodnie z art. 23 ust. 1 i art. 80 UPSWiN. W latach 2019-2022 pobierano od studentów opłaty, które mieściły się w katalogu przewidzianym w art. 79 UPSWiN, tj.:

- za przeprowadzenie rekrutacji¹⁶⁰ (art. 79 ust. 2 pkt 1 ustawy),

¹⁵⁶ Dalej: DID

¹⁵⁷ Do analizy wybrano po cztery zadania zrealizowane w każdym roku.

¹⁵⁸ Uchwała Senatu Nr 361/2018 z 15 października 2018 r. w sprawie: wyboru biegłych rewidentów do zbadania rocznego sprawozdania finansowego Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. H. Cegielskiego w Gnieźnie za rok 2018 i 2019.

¹⁵⁹ Uchwała Rady nr 21/2020 z 19 listopada 2020 r. w sprawie: wyboru biegłych rewidentów odpowiedzialnych za badanie sprawozdania finansowego Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. H. Cegielskiego w Gnieźnie za rok 2020 oraz 2021.

- za kształcenie na studiach niestacjonarnych¹⁶¹ (art. 79 ust. 1 pkt 1 ustawy),
- za kształcenie cudzoziemców na studiach stacjonarnych w języku polskim¹⁶² (art. 79 ust. 1 pkt 5 ustawy),
- za prowadzenie zajęć nieobjętych programem studiów¹⁶³ (art. 79 ust. 1 pkt 4 ustawy),
- za przeprowadzenie potwierdzania efektów uczenia się¹⁶⁴ (art. 79 ust. 2 pkt 2 ustawy).

Ponadto, pobierane były opłaty za wydanie oraz za uwierzytelnianie dokumentów w wysokości określonej w § 36 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów¹⁶⁵.

Przyjęte stawki opłat za kształcenie na studiach niestacjonarnych oparte były na wynikach analizy kosztów niezbędnych do utworzenia i prowadzenia studiów, poniesionych w roku poprzedzającym rok akademicki, na który ustalano stawki. W celu określenia średniego rocznego kosztu kształcenia jednego studenta studiów niestacjonarnych brane były pod uwagę głównie następujące parametry: roczne koszty działalności dydaktycznej związanej z kształceniem oraz liczba studentów studiów niestacjonarnych.

Projekty zarządzeń Rektora w sprawie wysokości opłat za usługi edukacyjne były opiniowane przez Samorząd Studencki, stosownie do wymogu określonego w art. 80 ust. 2 UPSWiN.

(akta kontroli str. 1993-2003)

3.11. W ANS wyodrębniono¹⁶⁶ fundusz zasadniczy, fundusz stypendialny, zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, fundusz wsparcia osób niepełnosprawnych oraz własny fundusz stypendialny. Na koniec lat 2019, 2020, 2021 i 2022 (I połowa) stan środków poszczególnych funduszy przedstawiał się następująco:

- fundusz zasadniczy odpowiednio: 44,9 mln zł, 45,5 mln zł, 49,7 mln zł oraz 49,0 mln zł,

Największy wzrost wysokości środków funduszu odnotowano w 2019 r. (o 14,2 mln zł), głównie z tytułu otrzymania obligacji skarbu państwa w wysokości nominalnej 13 022,0 tys. zł oraz w 2021 r. (o 5,0 mln zł) głównie z tytułu otrzymania darowizny¹⁶⁷ (w wysokości 3,4 mln zł). Uczelnia otrzymała 9 kwietnia 2019 r. 13 022 sztuk obligacji o wartości nominalnej jednostkowej 1 tys. zł z przeznaczeniem na zwiększenie funduszu. ANS nie podejmowała czynności w zakresie rozporządzania tymi obligacjami aż do terminu wykupu, tj. 25 maja 2021 r. Koszty obsługi obligacji dotyczące opłat za ich przechowywanie oraz za wydanie raportu wniosły w latach 2019, 2020 i 2021 r. odpowiednio: 885,66 zł, 1 598,65 zł i 959,57 zł. Rektor wyjaśnił, że Uczelnia nie wydatkowała środków z wykupu obligacji a planuje je przeznaczyć na dofinansowanie inwestycji pn. Adaptacja budynku pokoszarowego na dydaktyczny. Zgodnie z postanowieniami polityki rachunkowości¹⁶⁸ obligacje były wyceniane na ostatni dzień roku wg wartości rynkowej.

¹⁶⁰ Wysokość opłaty ustalona w zarządzeniu Rektora nr 10/2019 z 4 kwietnia 2019 r.

¹⁶¹ Wysokość opłat w poszczególnych latach akademickich i na poszczególnych kierunkach studiów ustalona w następujących zarządzeniach Rektora: nr 13/2019 z 24 kwietnia 2019 r., nr 37/2019 z 8 października 2019 r., nr 27/2020 z 22 kwietnia 2020 r., nr 34/2021 z 30 kwietnia 2021 r., nr 36/2022 z 13 maja 2022 r.

¹⁶² Wysokość opłat obowiązująca w latach akademickich 2021/2022 i 2022/2023 ustalona w następujących zarządzeniach Rektora: nr 34/2021 z 30 kwietnia 2021 r. i nr 36/2022 z 13 maja 2022 r.

¹⁶³ Ibidem.

¹⁶⁴ Ibidem.

¹⁶⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 661, ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie studiów.

¹⁶⁶ Stosownie do przepisu art. 409 UPSWiN.

¹⁶⁷ Darowizna od Miasta Gniezna w postaci nieruchomości (budynek kasyna i hala sportowa wraz z gruntem) przekazana na podstawie aktu notarialnego 12009/2021 z 8 listopada 2021 r.

¹⁶⁸ Wprowadzonej zarządzeniem Rektora nr 63/2019 z 30 grudnia 2019 r.

- fundusz stypendialny odpowiednio: 85,8 tys. zł, 128,3 tys. zł, 474,4 tys. zł oraz 435,2 tys. zł,
 - zakładowy fundusz świadczeń socjalnych odpowiednio: 257,5 tys. zł, 338,7 tys. zł, 333,5 tys. zł oraz 557,5 tys. zł,
 - fundusz wsparcia osób niepełnosprawnych odpowiednio: 11,1 tys. zł, 6,6 tys. zł, 0 zł oraz 31,4 tys. zł,
 - własny fundusz stypendialny: 3 tys. zł (bez zmian przez cały okres objęty kontrolą).
- W 2018 r. Uczelnia w całości wykorzystwała środki z dotacji na zadania związane ze stwarzaniem studentom i doktorantom, będącym osobami niepełnosprawnymi, warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia, dlatego w 2019 r. rachunek funduszu wsparcia osób niepełnosprawnych nie został zasilony niewykorzystanymi środkami z ww. dotacji.

(akta kontroli str. 2004-2007)

3.12. W okresie objętym kontrolą w Uczelni obowiązywały dwa regulaminy udzielania świadczeń dla studentów¹⁶⁹, a zawarte w nich postanowienia spełniały wymogi określone w art. 95 UPSWiN. Ponadto na każdy rok akademicki Rektor ustalał¹⁷⁰, w porozumieniu z Samorządem Studenckim, wysokość poszczególnych świadczeń oraz wysokość dochodu uprawniającą studenta do ubiegania się o stypendium socjalne. Ze wsparcia w formie świadczeń skorzystało:

- w 2019 r. 168 studentów, w tym 84 otrzymało stypendia socjalne, 11 - stypendia dla osób niepełnosprawnych, 71 - stypendia rektora i dwóch – zapomogi,
- w 2020 r. 138 studentów, w tym 58 otrzymało stypendia socjalne, ośmiu - stypendia dla osób niepełnosprawnych, 71 - stypendia rektora i jeden – zapomogę,
- w 2021 r. 77 studentów, w tym 22 otrzymało stypendia socjalne, ośmiu - stypendia dla osób niepełnosprawnych, 46 - stypendia rektora i jeden – zapomogę,
- w I połowie 2022 r. 40 studentów, w tym 23 otrzymało stypendia socjalne, sześciu - stypendia dla osób niepełnosprawnych i 11 – zapomogi.

Stan środków funduszu stypendialnego zwiększał się z poziomu 85,8 tys. zł na koniec 2019 r. do 128,3 tys. zł w 2020 r. i 474,4 tys. zł w 2021 r. Było to związane m.in. z ograniczeniami w funkcjonowaniu Uczelni wprowadzonymi w wyniku pandemii COVID-19.

ANS wydatkowała w 2019 i 2020 r. na stypendia rektora środki z dotacji na świadczenia dla studentów i doktorantów w kwocie przekraczającej 60% środków wydatkowanych łącznie na stypendia rektora, stypendia socjalne i zapomogi, co było niezgodne z art. 414 ust. 3 UPSWiN. Zostało to szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Szczegółowym badaniem objęto dokumentację dotyczącą przyznanych w kontrolowanym okresie 40 świadczeń (20 stypendiów socjalnych, 12 stypendiów rektora, cztery zapomogi oraz cztery stypendia dla osób niepełnosprawnych). Stwierdzono, że w każdym przypadku ww. świadczenia przyznano prawidłowo i zgodnie z regulaminami świadczeń dla studentów.

W okresie objętym kontrolą Uczelnia korzystała z funduszu wsparcia osób niepełnosprawnych, a stan środków tego funduszu zmniejszał się z poziomu 11,1 tys. zł na koniec 2019 r. do 6,6 tys. w 2020 r. i 0 zł w 2021 r. Realizowane w latach 2019-2021 wydatki dotyczyły usług związanych z przeglądami i konserwacją platformy na niepełnosprawnych i urządzeń dźwigowych, natomiast w 2022 r. sfinansowano również warsztaty dla osób niepełnosprawnych. W wyniku szczegółowego badania dokumentacji dotyczącej wydatkowania środków w łącznej

¹⁶⁹ Wprowadzone zarządzeniami Rektora: nr 32/2019 z dnia 26 września 2019 r. (obowiązywało do 13 października 2020 r.) i nr 70/2020 z dnia 14 października 2020 r. (obowiązywało od 14 października 2020 r.)

¹⁷⁰ Zostały wydane następujące zarządzenia Rektora: nr 45/2019, 46/2019 i 47/2019 z dnia 6 listopada 2019 r., nr 81/2020 i 82/2020 z dnia 20 listopada 2020 r. oraz nr 79/2021 i 80/2021 z dnia 19 listopada 2021 r.

wysokości 13,7 tys. zł (na podstawie 13 dowodów księgowych)¹⁷¹ stwierdzono, że korzystanie z funduszu wsparcia osób niepełnosprawnych było prawidłowe i zgodne z przeznaczeniem.

Roczne sprawozdania z wykorzystania środków z funduszu stypendialnego i funduszu wsparcia osób niepełnosprawnych¹⁷² za lata 2019, 2020 i 2021 zawierały rzetelne dane.

(akta kontroli str. 2008-2029)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Niezgodnie z przeznaczeniem wydatkowano w 2021 r. kwotę 84,1 tys. zł otrzymaną w formie subwencji inwestycyjnej na podstawie art. 71a ustawy o budżecie. Środki te wykorzystano na refundację wydatków z tytułu zakupu środków trwałych, poniesionych w latach 2020-2021, tj. przed datą przyznania subwencji (4 listopada 2021 r.)¹⁷³, co było niezgodne z art. 71a ust. 2 ww. ustawy. Przepis ten stanowi, że subwencje przyznane na podstawie art. 71a ust. 1 ustawy mogą być przeznaczone wyłącznie na finansowanie nakładów na rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne w rozumieniu ustawy o rachunkowości lub na spłatę kredytów lub pożyczek zaciągniętych na finansowanie takich nakładów. Ustawodawca nie wskazał w tym zakresie możliwości dokonania refundacji już poniesionych wydatków.

Kwota 84,1 tys. zł stanowiła 22,2% wydatków zrealizowanych z subwencji inwestycyjnej w 2021 r. i 1,43% łącznej kwoty otrzymanej subwencji¹⁷⁴.

Rektor wyjaśnił, że dokonując ze środków subwencji inwestycyjnej refundacji poniesionych już wydatków sugerowano się informacją z MEiN¹⁷⁵, że możliwa jest zmiana dotychczas zaplanowanych źródeł finansowania, tj. ze źródeł własnych na subwencję.

NIK wskazuje, że ustawodawca w sposób jednoznaczny określił w art. 71a ust. 2 ustawy o budżecie przeznaczenie przyznanych uczelniom środków, a ponadto w przywołanej w wyjaśnieniach informacji z MEiN mowa jest o możliwości zmiany zaplanowanych źródeł finansowania, a nie ma mowy o źródłach wykorzystanych na pokrycie zrealizowanych wydatków. Dodać należy, że w tej samej informacji MEiN wyraziło opinię, że ponoszenie nakładów ze środków subwencji inwestycyjnej powinno dotyczyć aktualnych i przyszłych nakładów, jakie ponosi uczelnia.

(akta kontroli str. 1656-1692)

2. W Uczelni nie wyksięgowano z ewidencji przedawnionych należności w łącznej kwocie 22 400,81 zł, skutkiem czego zapisy w księgach rachunkowych nie odzwierciedlały rzeczywistego stanu należności. Było to niezgodne z art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁷⁶, który stanowi, że księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty oraz z art. 20 ust. 1 tej ustawy, z którego wynika obowiązek wprowadzenia do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego w postaci zapisu każdego zdarzenia, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym.

¹⁷¹ Badaniem objęto nie mniej niż 15% wydatków w każdym roku objętym kontrolą, w tym dwa o najwyższej wartości.

¹⁷² Sporządzono Sprawozdanie z wykorzystania środków funduszu stypendialnego oraz Sprawozdanie z wykorzystania dotacji na realizację zadań związanych z zapewnieniem osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia.

¹⁷³ Komunikat Ministra Edukacji i Nauki z dnia 4 listopada 2021 r. o wysokościach subwencji ze środków przeznaczonych na finansowanie zadań inwestycyjnych przyznanych na rok 2021 (ustawa o budżecie).

¹⁷⁴ Tj. kwoty 5 872 tys. zł

¹⁷⁵ Pismo nr DBF-DBF.971.2.2021.HŻ z 10 grudnia 2021 r.

¹⁷⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 217 ze zm., dalej: ustawa o rachunkowości.

Należności przedawnione w kwocie 22 400,81 zł stanowiły 30% łącznej kwoty należności przeterminowanych wg stanu na 30 czerwca 2022 r. Na kwotę tę składały się należności z następujących tytułów:

- czynsz za najem w wysokości 13 245,58 zł, przedawniony w 2012 r.,
- czynsz za najem w wysokości 3 566,71 zł (w tym odsetki za zwłokę w wysokości 49,72 zł naliczone i przypisane w ewidencji tylko raz w całym okresie istnienia należności – w 2016 r.), przedawniony z końcem 2018 r.,
- należności z tytułu opłat edukacyjnych w łącznej kwocie 5 588,52 zł, na którą składały się opłaty przedawnione odpowiednio: 18 listopada 2021 r. (1 500 zł), 20 września 2021 r. (1 172,99 zł), 27 maja 2021 r. (506,62 zł), 29 grudnia 2020 r. (1 997,0 zł) i 21 lutego 2021 r. (411,91 zł).

W trakcie kontroli NIK wyksięgowano z ewidencji Uczelni na podstawie poleceń księgowania nr PK 37/08/2022 i PK 38/08/2022 z 29 sierpnia 2022 r. należności przedawnione w łącznej kwocie 22 400,81 zł¹⁷⁷.

Rektor wyjaśnił, że większość ww. należności uległa przedawnieniu dopiero po wcześniejszym przeprowadzeniu postępowania egzekucyjnego, które z przyczyn niezależnych od Uczelni podlegało umorzeniu z powodu bezskuteczności i braku majątku dłużnika, oraz że należności przedawnione nie zostały wyksięgowane z ewidencji Uczelni z powodu przeoczenia.

NIK zauważa, że wskazana powyżej kwota przedawnionych należności uwzględnia (z jednym wyjątkiem) wyłącznie należności główne, z uwagi na fakt, że w Uczelni nie naliczano i nie księgowano w ewidencji odsetek za zwłokę co najmniej na dzień bilansowy, co było działaniem nieprawidłowym i zostało opisane poniżej. Podstawę do naliczania i pobierania odsetek ustawowych za zwłokę w uiszczaniu opłat za usługi edukacyjne stanowiły zawarte ze studentami umowy na kształcenie w formie studiów niestacjonarnych.

(akta kontroli str. 1601-1614, 1656-1663)

3. W Uczelni nie naliczano i nie ewidencjonowano odsetek od przeterminowanych należności na dzień bilansowy, co było niezgodne z art. 28 ust. 1 pkt 7 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że aktywa i pasywa wycenia się nie rzadziej niż na dzień bilansowy w taki sposób, że należności wycenia się w kwocie wymaganej zapłaty, z zachowaniem zasady ostrożności. Tożsame postanowienia w zakresie wyceny zawierała obowiązująca w Uczelni polityka rachunkowości. Szacunkowa wartość nienaliczonych i nieprzypisanych w ewidencji księgowej odsetek od należności przeterminowanych za lata 2019, 2020 i 2021 wynosiła: 6,3 tys. zł, 5,5 tys. zł i 5,8 tys. zł, natomiast za cały okres od powstania zaległości do końca 2018 r. – 34,3 tys. zł.

Rektor wyjaśnił, że w ujęciu bilansowym nienaliczone odsetki stanowią kwoty nieistotne, o dużym prawdopodobieństwie nieściągalności i nie wywierają istotnego ujemnego wpływu na realizację obowiązku przedstawienia jasnego i rzetelnego obrazu sytuacji majątkowej i finansowej Uczelni. Wskazał również, że naliczenie odsetek od należności z tytułu najmu oraz z tytułu opłat za czesne i przypisanie ich w ewidencji księgowej następuje po dokonaniu przez dłużnika zapłaty (kasowo).

NIK wskazuje, że ustawowy obowiązek wyceny aktywów na dzień bilansowy nie jest uzależniony od ich wartości, a obowiązująca w ANS polityka rachunkowości nie przewidywała możliwości odstąpienia od naliczania odsetek od przeterminowanych należności ze względu na wysokość tych odsetek.

¹⁷⁷ Na podstawie polecenia księgowania PK 37/08/2022 wyksięgowano z ewidencji należności przedawnione w łącznej kwocie 16 812,29 zł oraz należności przeterminowane ale nieprzedawnione w łącznej kwocie 32 642,82 zł, a na podstawie polecenia księgowania PK 38/08/2022 wyksięgowano z ewidencji należności przedawnione w łącznej kwocie 5 588,52 zł oraz należności przeterminowane ale nieprzedawnione w łącznej kwocie 15 541,84 zł.

(akta kontroli str. 1641-1647, 1656-1663)

4. Nie wykazano w sprawozdaniach Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych za wszystkie kwartały lat 2019-2022 (I półrocze) w poz. N4. *należności wymagalne* należności wymagalnych ujętych w księgach rachunkowych Uczelni. Jednocześnie kwoty wykazane w poz. N5. *pozostałe należności* sprawozdań Rb-N za te lata zawyżono o wartość należności wymagalnych w poszczególnych okresach sprawozdawczych.

Było to niezgodne z § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych¹⁷⁸ w związku z § 13 ust. 1 pkt 5 i 6 Instrukcji sporządzania sprawozdań, stanowiącej załącznik nr 9 do tego rozporządzenia¹⁷⁹, a w zakresie sprawozdań za 2021 i 2022 r. było to niezgodne z § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie sprawozdań z 2020 r. w związku z § 13 ust. 1 pkt 5 i 6 Instrukcji sporządzania sprawozdań, stanowiącej załącznik nr 8 do tego rozporządzenia. Z przepisów tych wynika, że sprawozdanie jednostkowe Rb-N sporządza się na podstawie ksiąg rachunkowych lub ewidencji księgowej danej jednostki oraz innych dokumentów dotyczących tej jednostki, oraz że należności wymagalne to wszystkie bezsporne należności, których termin płatności dla dłużnika minął i które nie zostały ani przedawnione, ani umorzone, a pozostałe należności to bezsporne należności niewymagalne.

Łączna kwota należności nierzetelnie wykazanych w sprawozdaniach Rb-N wyniosła 301 799,04 zł i została obliczona jako suma należności wymagalnych wg stanu na: koniec 2019, 2020 i 2021 r. oraz I półrocza 2022 r.

W zakresie sprawozdań za poszczególne okresy sprawozdawcze nierzetelne dane dotyczyły następujących pozycji i wartości:

- za 2019 r. dane w poz. N4 zaniżono a w poz. N5 zawyżono o 75 438,93 zł,
- za 2020 r. dane w poz. N4 zaniżono a w poz. N5 zawyżono o 89 793,58 zł,
- za 2021 r. dane w poz. N4 zaniżono a w poz. N5 zawyżono o 62 822,25 zł,
- za I półrocze 2022 r. dane w poz. N4 zaniżono a w poz. N5 zawyżono o 73 744,28 zł.

Rektor wyjaśnił, że kwoty należności wymagalnych pomyłkowo wykazano w sprawozdaniu Rb-N w poz. N5. *pozostałe należności* zamiast w poz. N4. *należności wymagalne*.

W trakcie kontroli NIK w dniu 12 września 2022 r. sporządzono korekty sprawozdań Rb-N za I i II kwartał 2022 r., wykazując w poz. N4. *należności wymagalne* i N5. *pozostałe należności* kwoty ustalone na podstawie ewidencji księgowej Uczelni i innych dokumentów.

(akta kontroli str.1641-1655)

5. Zawyżono kwoty zobowiązań wymagalnych wykazanych w poz. E4. *wymagalne zobowiązania* sprawozdań Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji za wszystkie kwartały lat 2019-2022 (I półrocze), prezentując wartości niewynikające z ewidencji księgowej ani z innych dokumentów Uczelni.

Było to niezgodne z § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie sprawozdań z 2010 r. w związku z § 2 ust. 1 pkt 4 Instrukcji sporządzania sprawozdań, stanowiącej załącznik nr 9 do tego rozporządzenia, a w zakresie sprawozdań za 2021 i 2022 r. było to niezgodne z § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie

¹⁷⁸ Dz. U. z 2014 r. poz. 1773, dalej: rozporządzenie w sprawie sprawozdań z 2010 r.

¹⁷⁹ Rozporządzenie regulowało sporządzanie sprawozdań za okres do końca 2020 r., zostało uchylone z dniem 1 stycznia 2021 r. i zastąpiło je rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. poz. 2396 ze zm.), dalej: rozporządzenie w sprawie sprawozdań z 2020 r.

sprawozdań z 2020 r. w związku z § 2 ust. 1 pkt 4 Instrukcji sporządzania sprawozdań, stanowiącej załącznik nr 8 do tego rozporządzenia.

Z przepisów tych wynika, że sprawozdanie jednostkowe Rb-Z sporządza się na podstawie ksiąg rachunkowych lub ewidencji księgowej danej jednostki oraz innych dokumentów dotyczących tej jednostki, oraz że wymagalne zobowiązania to wszystkie bezsporne zobowiązania, których termin płatności dla dłużnika minął, a które nie zostały ani przedawnione, ani umorzone.

Rektor wyjaśnił, że w sprawozdaniach Rb-Z pomyłkowo wykazano w poz. E4 wymagalne zobowiązania wartość wszystkich zobowiązań, tj. wymagalnych i niewymagalnych.

Łączna kwota zobowiązań nierzetelnie wykazanych w sprawozdaniach Rb-Z wyniosła 2 700 464,32 zł i została obliczona jako suma wartości zobowiązań, o jaką zawyżono dane w poszczególnych sprawozdaniach wg stanu na: koniec 2019, 2020 i 2021 r. oraz I półrocza 2022 r.

W zakresie sprawozdań za poszczególne okresy sprawozdawcze nierzetelne dane dotyczyły następujących wartości:

- za 2019 r. dane zawyżono o 578 683,88 zł (wykazano 582 055,12 zł, należało wykazać 3 371,24 zł),
- za 2020 r. dane zawyżono o 879 151,09 zł (wykazano 882 452,09 zł, należało wykazać 3 301,00 zł),
- za 2021 r. dane zawyżono o 713 577,62 zł (wykazano 716 378,62 zł, należało wykazać 2 801,00 zł),
- za I półrocze 2022 r. dane zawyżono o 529 051,73 zł (wykazano 531 852,29 zł, należało wykazać 2 800,56 zł).

W trakcie kontroli NIK w dniu 12 września 2022 r. sporządzono korekty sprawozdań Rb-Z za I i II kwartał 2022 r., wykazując w poz. E.4 *wymagalne zobowiązania* kwoty ustalone na podstawie ewidencji księgowej i innych dokumentów Uczelni.

(akta kontroli str. 1088-1105)

6. Wypłacono na rzecz wykonawcy całość wynagrodzenia określonego w zawartej umowie, tj. kwotę 366 687,80 zł¹⁸⁰, pomimo że część robót budowlanych stanowiących przedmiot zamówienia nie została wykonana. Naruszało to zasady dokonywania wydatków ze środków publicznych, określone w art. 44 ust. 3 pkt 1 ustawy o finansach publicznych, który stanowi, że wydatki powinny być wykonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów i optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów. Dotyczyło to umowy zawartej z wykonawcą 17 września 2021 r., której przedmiot stanowiły prace polegające na dostawie, montażu i uruchomieniu stacji transformatorowej, a niewykonane roboty dotyczyły zagospodarowania terenu wokół stacji¹⁸¹ i w kosztorysie ofertowym, stanowiącym załącznik do umowy zostały wycenione na 4 069,06 zł. W wyniku nierzetelnie przeprowadzonych przez Kierownika Działu gospodarczo-technicznego odbiorów robót¹⁸² potwierdzono kompletne wykonanie przedmiotu umowy i dokonano zapłaty wynagrodzenia na rzecz wykonawcy. Ponadto, w ramach postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, w wyniku którego zawarto powyższą umowę, dokumentacja została sporządzona w sposób nierzetelny, bowiem nie został określony w sposób jednoznaczny

¹⁸⁰ Na podstawie faktur nr 8/02/2022 z 22 lutego 2022 r. na kwotę 332 100,0 zł i nr 1/05/2022 z 4 maja 2022 r. na kwotę 34 587,80 zł płatności zrealizowano odpowiednio: 23 lutego i 1 czerwca 2022 r.

¹⁸¹ Obejmowało to: chodniki z kostki brukowej betonowej, układanej z wypełnieniem spoin piaskiem, na podsypce cem.-piask. przy grubości kostki kolorow. 8 cm (w ilości 27 m²) i krawężniki betonowe bez ław, wystające, na podsypce piaskowej o wymiarach 20x30 cm (w ilości 32 m).

¹⁸² Sporządzono dwa protokoły odbioru robót: z 21 lutego 2022 r. i z 28 kwietnia 2022 r. (końcowy)

szczegółowy zakres robót budowlanych, stanowiących przedmiot zamówienia. W treści Specyfikacji Warunków Zamówienia¹⁸³ określono, że „szczegółowy opis przedmiotu zamówienia stanowi dokumentacja techniczna stanowiąca załącznik nr 8 do SWZ”, jednak do kontroli nie przedłożono dokumentów oznaczonych jako załącznik nr 8 do SWA, nie udostępniono również tak opisanego dokumentu na stronie internetowej BIP Uczelni. Natomiast treść dokumentacji technicznej nie pozwalała na weryfikację w zakresie zgodności złożonej przez wykonawcę oferty z zamówieniem; możliwe było jedynie porównanie tej oferty (w tym kosztorysu ofertowego) z treścią kosztorysu inwestorskiego.

Rektor wyjaśnił, że cena za wykonanie zadania była ceną ryczałtową i obejmowała wykonanie kompletnego przedmiotu zamówienia, zgodnie z jego opisem przedstawionym w umowie, SWZ oraz w pozostałych dokumentach postępowania, opublikowanych na BIP. Wskazał również, że zamawiający nie wymagał złożenia kosztorysu ofertowego, tym samym jego złożenie przez wykonawcę i ujęcie w nim prac nieobjętych przedmiotem zamówienia pozostawało bez wpływu na zakres prac, jakie wykonawca winien był wykonać w ramach przedmiotu zamówienia. Zdaniem Rektora wykonanie chodników z kostki brukowej i krawężników o łącznej wartości 4 069,06 zł nie wchodziło w zakres przedmiotu zamówienia.

NIK wskazuje, że wskazane powyżej roboty budowlane zostały wycenione w ofercie wykonawcy i ich wartość została uwzględniona w łącznej kwocie, która następnie została podana w umowie jako wynagrodzenie. Jeżeli zatem zamawiający nie zamierzał uwzględnić tych robót w przedmiocie zamówienia należało podjąć działania w celu doprowadzenia do zgodności oferty z zamówieniem.

(akta kontroli str. 1766-1964)

7. Uczelnia wydatkowała w 2019 i 2020 r. na stypendia Rektora środki z dotacji na świadczenia dla studentów i doktorantów w kwocie przekraczającej 60% środków wydatkowanych łącznie na stypendia rektora, stypendia socjalne i zapomogi, co było niezgodne z art. 414 ust. 3 UPSWiN. Z przepisów tych wynika, że dotacja wydatkowana w danym roku na stypendia rektora stanowi nie więcej niż 60% środków wydatkowanych łącznie w danym roku na stypendia rektora, stypendia socjalne oraz zapomogi (nie uwzględnia się stypendium dla osób niepełnosprawnych). Ponadto art. 412 ust. 3 UPSWiN stanowi, że środki funduszu stypendialnego wydatkowane niezgodnie z przeznaczeniem lub z naruszeniem art. 91 ust. 3 lub art. 414 ust. 3 podlegają zwrotowi do funduszu ze środków finansowych uczelni innych niż pochodzące z subwencji lub dotacji z budżetu państwa.

W 2019 roku na stypendia rektora wydatkowano kwotę 436,9 tys. zł, co stanowiło 60,3% łącznej kwoty wydatkowanej na stypendia rektora, stypendia socjalne oraz zapomogi, która wyniosła 724,8 tys. zł¹⁸⁴.

W 2020 roku na stypendia rektora wydatkowano kwotę 393 653 zł, co stanowiło 74,6% łącznej kwoty wydatkowanej na stypendia rektora, stypendia socjalne oraz zapomogi, która wyniosła 527 453 zł¹⁸⁵.

W związku z powyższym Uczelnia zobowiązana była zwrócić ze środków własnych ANS do części pochodzącej z dotacji funduszu stypendialnego nadwyżki wydatkowanej w 2019 r. w wysokości 2 023,20 zł i w 2020 r. w wysokości 77 181,20 zł. Kwoty te zostały zwrócone do funduszu 27 lipca 2021 r.¹⁸⁶

¹⁸³ Dalej: SWA

¹⁸⁴ W tym na stypendia socjalne wydatkowano 287,1 tys. zł, a na zapomogi 0,8 tys. zł.

¹⁸⁵ W tym na stypendia socjalne wydatkowano 130 800 zł, a na zapomogi 3 000 zł.

¹⁸⁶ Na podstawie pisma z Ministerstwa Edukacji i Nauki znak: DSW-WSS.9340.47.2021.KN z 26 lipca 2021 r.

Rektor wyjaśnił, że na zaistniałą sytuację miało wpływ kilka czynników, których nie dało się przewidzieć. W Uczelni stypendia rektora przyznawane są na okres dziewięciu miesięcy (od października do czerwca), stypendia socjalne - na okres semestru (na pięć m-cy od października do lutego oraz na cztery m-ce od marca do czerwca), a zapomogi wg potrzeb. Rektor podkreślił, że znaczny i nieprzewidywalny spadek liczby studentów ubiegających się o stypendia socjalne i zapomogi związany był z tym, że kwota dochodów uprawniająca do przyznania stypendium socjalnego była niezależna od Uczelni i w ostatnich latach ulegała nieznacznym zmianom, podczas gdy społeczeństwo stawało się zamożniejsze i coraz mniej studentów kwalifikowało się do przyznania stypendium socjalnego. Jednocześnie Uczelnię wiązały wydane decyzje o przyznanych stypendiach rektora na cały rok akademicki.

(akta kontroli str. 2008-2029)

OCENA CZĄSTKOWA

Gospodarka finansowa Uczelni prowadzona była na podstawie prawidłowo opracowanych planów rzeczowo-finansowych. Otrzymane z tytułu subwencji i dotacji środki finansowe gromadzone były na odrębnych rachunkach i wydatkowane na ogół zgodnie z przepisami prawa, decyzją lub umową. Część subwencji inwestycyjnej w kwocie 84,1 tys. zł została wydatkowana niezgodnie z przeznaczeniem. W Uczelni podejmowano skuteczne działania windykacyjne w celu wyegzekwowania należności oraz w sposób prawidłowy udzielano ulg. Zrealizowane inwestycje i zakupy inwestycyjne zostały prawidłowo wykorzystane w działalności ANS i wpłynęły na poprawę warunków i jakości kształcenia. Uczelnia co roku otrzymywała dodatkowe środki w wysokości jednego mln zł w ramach przedsięwzięcia DID i wydatkowała je zgodnie z przeznaczeniem. Roczne sprawozdania finansowe były badane przez firmę audytorską a zasady odpłatności za studia zostały ustalone zgodnie z obowiązującymi przepisami. W Uczelni na ogół prawidłowo wykorzystywano środki w ramach funduszy, jednak w dwóch latach przekroczono ustawowy limit wydatków na stypendia rektora. Pozostałe stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły: wykazywania w ewidencji księgowej przedawnionych należności w kwocie 22,4 tys. zł, nienaliczania odsetek od przeterminowanych należności na dzień bilansowy oraz nierzetelnego sporządzenia sprawozdań Rb-N i Rb-Z za lata 2019-2022. Ponadto stwierdzono dokonanie zapłaty za usługi o wartości 4,0 tys. zł, które nie zostały zrealizowane oraz nierzetelne sporządzenie dokumentacji w ramach postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o podjęcie działań w celu zapewnienia:

Wnioski

- 1) powoływania osoby do pełnienia funkcji kierowniczej, do której zakresu obowiązków należą sprawy studenckie, po uzgodnieniu z samorządem studenckim;
- 2) określenia w Statucie Uczelni funkcji kierowniczych;
- 3) aktualizacji Strategii na lata 2022-2028 w zakresie określenia wskaźników realizacji celów;
- 4) określenia kryteriów oceny okresowej oraz trybu i podmiotu dokonującego oceny;
- 5) przeprowadzenia ocen okresowych nauczycieli;
- 6) realizacji zaleceń sformułowanych przez PINB w Gnieźnie;
- 7) dostępności wszystkich podręczników wymienionych jako literatura podstawowa w sylabusach przedmiotów wszystkich prowadzonych przez Uczelnię kierunków studiów;

- 8) bezpiecznych i higienicznych warunków pracy w pomieszczeniach wykorzystywanych na cele dydaktyczne;
- 9) systematycznej weryfikacji należności pod kątem ich przedawnienia;
- 10) naliczania odsetek od należności przeterminowanych co najmniej na dzień bilansowy;
- 11) przestrzegania ustawowego limitu wypłat stypendium rektora.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 27 października 2022 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

p.o. Dyrektor
dr Marcin Stefaniak

Kontrolerzy
Aneta Kalinowska
Starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis
Daniel Braciszewski
Starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis